

TIPVEIDA LIFE DOTĀCIJU LĪGUMS

I PIELIKUMS

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

SATURA RĀDĪTĀJS

A DAĻA – JURIDISKIE UN ADMINISTRATĪVIE NOTEIKUMI

- II.1. – SAISTĪTO SAŅĒMĒJU FUNKCIJAS UN PIENĀKUMI
- II.2. – SAZIŅA STARP PUSĒM
- II.3. – ATBILDĪBA PAR KAITĒJUMIEM
- II.4. – INTEREŠU KONFLIKTS
- II.5. – KONFIDENCIALITĀTE
- II.6. – PERSONAS DATU APSTRĀDE
- II.7. – SAVIENĪBAS FINANSĒJUMA PĀRREDZAMĪBA
- II.8. – ESOŠĀS REZULTĀTU IZMANTOŠANAS TIESĪBAS UN ĪPAŠUMTIESĪBAS (IESKAITOT INTELEKTUĀLĀ UN RŪPNIECISKĀ ĪPAŠUMA TIESĪBAS)
- II.9. – PROJEKTA ĪSTENOŠANAI NEPIECIEŠAMĀS LĪGUMA SLĒGŠANAS TIESĪBAS
- II.10. – PROJEKTA UZDEVUMU NODOŠANA APAKŠUZŅĒMĒJIEM
- II.11. – FINANŠU ATBALSTS TREŠAJĀM PERSONĀM
- II.12. – LĪGUMA GROZĪJUMI
- II.13. – MAKSĀJUMA PIEPRASĪJUMA NODOŠANA TREŠAJĀM PUSĒM
- II.14. – NEPĀRVARAMA VARA
- II.15. – PROJEKTA ĪSTENOŠANAS APTURĒŠANA
- II.16. – LĪGUMA IZBEIGŠANA
- II.17. – ADMINISTRATĪVIE UN FINANŠU SODI
- II.18. – PIEMĒROJAMIE TIESĪBU AKTI, STRĪDU ATRISINĀŠANA UN IZPILDĀMAIS LĒMUMS

B DAĻA – FINANŠU NOTEIKUMI UN ZIŅOJUMI

- II.19. – ATTIECINĀMĀS IZMAKSAS
- II.20. – DEKLARĒTO SUMMU IDENTIFICĒJAMĪBA UN PĀRBAUDĀMĪBA
- II.21. – AR SAŅĒMĒJIEM SAISTĪTO VIENĪBU IZMAKSU ATTIECINĀMĪBA
- II.22. – BUDŽETA PĀRSKAITĪJUMI
- II.23. – TEHNISKIE UN FINANŠU ZIŅOJUMI – MAKSĀJUMA PIEPRASĪJUMI UN ATTAISNOJUMA DOKUMENTI
- II.24. – MAKSĀJUMI UN MAKSĀJUMU PROCEDŪRAS
- II.25. – DOTĀCIJAS GALA SUMMAS NOTEIKŠANA
- II.26. – MAKSĀJUMU ATGŪŠANA
- II.27. – PĀRBAUDES, REVĪZIJAS UN NOVĒRTĒJUMS

A DAĻA – JURIDISKIE UN ADMINISTRATĪVIE NOTEIKUMI

II.1.PANTS – SAISTĪTO SAŅĒMĒJU FUNKCIJAS UN PIENĀKUMI

II.1.1. Saņēmēju funkcijas un pienākumi

Saņēmēji:

(a) kopā un atsevišķi ir atbildīgi par projekta izpildi saskaņā ar Līguma noteikumiem un nosacījumiem;

(b) ir atbildīgi par atbilstību jebkādām juridiskām saistībām, kas tiem saistošas kopā vai atsevišķi;

(c) izstrādā atbilstošas iekšējās procedūras pienācīgai projekta īstenošanai saskaņā ar šī Līguma noteikumiem; šīs procedūras var tikt izstrādātas iekšējā sadarbības līguma formā starp saņēmējiem, ja to paredz Īpašie nosacījumi;

(d) uztur aktuālu grāmatvedības uzskaiti saskaņā ar parastajām grāmatvedības konvencijām, ko tās uzņēmušās saskaņā ar likumu un spēkā esošajiem noteikumiem;

(e) nodrošina, ka visās pavadzīmēs ietverta skaidra norāde uz projektu;

(f) projekta kontekstā nedarbojas kā kāda cita saņēmēja apakšuzņēmējs vai piegādātājs;

(g) sniedz finansiālu ieguldījumu projektā.

II.1.2. Katra saistītā saņēmēja funkcijas un pienākumi

Katrs saistītais saņēmējs:

(a) nekavējoties informē koordinējošo saņēmēju par jebkādām izmaiņām, kas varētu ietekmēt vai aizkavēt projekta īstenošanu, par ko saņēmējam ir zināms, un, LIFE Daba un bioloģiskā daudzveidība projektu ietvaros, par jebkādu trešo personu darbību, kas varētu būtiski negatīvi ietekmēt projektā iekļautos objektus/sugas, kā arī, ja iespējams, veikt pasākumus, lai pārliecinātu trešās personas atturēties no šādām darbībām;

(b) nekavējoties informē koordinējošo saņēmēju par jebkādām juridiskā, finanšu, tehniskā, organizatoriskā vai īpašumtiesību stāvokļa izmaiņām un par jebkādām ar to saistīto nosaukuma, adreses vai likumīgā pārstāvja izmaiņām;

(c) savlaicīgi iesniegt koordinējošajam saņēmējam:

(i) informāciju, kas nepieciešama ziņojumu, finanšu pārskatu un citu Līgumā paredzēto dokumentu sastādīšanai;

(ii) revīziju, pārbaūžu vai novērtējuma gadījumā – visus nepieciešamos dokumentus saskaņā ar II.27.pantu;

(iii) jebkādu citu informāciju, kas jāsniedz Aģentūrai/Komisijai saskaņā ar Līgumu, izņemot gadījumus, kad Līgumā paredzēts, ka saņēmējs šādu informāciju iesniedz Aģentūrai/Komisijai.

II.1.3. Koordinējošā saņēmēja pienākumi un loma

Koordinējošais saņēmējs:

(a) uzrauga, lai projekts tiktu īstenots saskaņā ar Līgumu;

(b) darbojas kā starpnieks visā saziņā starp saņēmējiem un Aģentūru/Komisiju, izņemot, ja Līgumā paredzēts citādi, un koordinējošais saņēmējs jo īpaši:

(i) nekavējoties sniedz Aģentūrai/Komisijai informāciju par nosaukuma, adreses un likumīgā pārstāvja maiņu, kā arī jebkura saņēmēja vai to saistīto vienību juridiskā, finanšu, tehniskā, organizatoriskā vai īpašumtiesību stāvokļa izmaiņām un par jebkādam tā vai tā saistīto vienību nosaukuma, adreses vai likumīgā pārstāvja izmaiņām vai par jebkādu notikumu, kas varētu ietekmēt vai aizkavēt projekta īstenošanu, par ko koordinējošajam saņēmējam ir zināms, un, LIFE Daba un bioloģiskā daudzveidība projektu ietvaros, par jebkādu trešo personu darbību, kas varētu būtiski negatīvi ietekmēt projektā iekļautos objektus/sugas, kā arī, ja iespējams, veikt pasākumus, lai pārliecinātu trešās personas atturēties no šādām darbībām;

(ii) uzņemas atbildību par visu dokumentu un informācijas piegādi Aģentūrai/Komisijai, kas varētu būt veicama saskaņā ar Līgumu, ja vien Līgums neparedz citādi; ja informācija nepieciešama no citiem saņēmējiem, koordinējošais saņēmējs uzņemas atbildību par šīs informācijas saņemšanu un pārbaudi pirms tās nodošanas Aģentūrai/Komisijai;

(c) izstrādā attiecīgās formalitātes, lai nodrošinātu saskaņā ar Līgumu nepieciešamās finansiālās garantijas;

(d) nokārto maksājumu pieprasījumus saskaņā ar Līgumu;

(e) ir vienīgais maksājumu saņēmējs visu saņēmēju vārdā un nodrošina, ka visi atbilstošie maksājumi citiem saņēmējiem tiek veikti 30 dienu laikā no Aģentūras/Komisijas piešķirto līdzekļu saņemšanas dienas, ja vien nav attaisnojoši kavēšanās iemesli. Koordinējošais saņēmējs informē Aģentūru/Komisiju par Savienības ieguldījuma sadalījumu;

(f) uzņemas atbildību par visu nepieciešamo dokumentu iesniegšanu pārbaūžu un revīziju gadījumā, ja tās ierosinātas pirms atlikušā maksājuma veikšanas un novērtējuma gadījumā saskaņā ar II.27.pantu, kā arī par visu saistīto saņēmēju attaisnojuma dokumentu kopiju saglabāšanu vismaz piecus gadus pēc atlikušā maksājuma veikšanas.

Koordinējošais saņēmējs nenodod izpildei tam noteiktos uzdevumus, kas iepriekš aprakstīti (a) līdz (f) punktos pārējiem saņēmējiem vai jebkurai citai personai kā apakšuzņēmējam.

Projekta numurs: [pilns]

Koordinējošais saņēmējs ar visiem saistītajiem saņēmējiem noslēdz līgumus, aprakstot to tehnisko un finanšu līdzdalību projektā. Šādiem līgumiem jābūt pilnībā atbilstošiem ar Aģentūru/Komisiju parakstīto dotāciju līgumu, ar precīzu atsauci uz šiem Vispārīgajiem noteikumiem un vismaz ar tādu saturu, kā aprakstīts Aģentūras/Komisijas izdotajās vadlīnijās. Dotāciju līguma noteikumi, ieskaitot tā II pielikumā, A4 veidlapā noteiktās pilnvaras, ir prioritāri pār jebkādu citu līgumu, kas noslēgts starp saistīto saņēmēju un koordinējošo saņēmēju un kas varētu ietekmēt dotāciju līguma izpildi.

II.1.4. Ārējās uzraudzības grupas uzdevumi

Projekta kontroles nolūkā Aģentūra/Komisija ieceļ ārējo uzraudzības grupu (turpmāk – “ārējā uzraudzības grupa”), lai tā palīdzētu, kontrolējot un novērtējot projektu īstenošanas gaitu un to saskaņotību ar faktiskajām izmaksām.

Ārējā uzraudzības grupa nav pilnvarota pieņemt jebkādas lēmumus Aģentūras/Komisijas vārdā. Ieteikums vai paziņojums, ko saņēmējiem sniedz ārējā uzraudzības grupa, nav interpretējams kā Aģentūras/Komisijas viedoklis.

II.2.PANTS – SAZIŅA STARP PUSĒM

II.2.1. Saziņas forma un līdzekļi

Jebkāda saziņa saistībā ar Līgumu vai tā īstenošanu notiek rakstiski (drukātā vai elektroniskā formā), tajā norādāms Līguma numurs un projekta akronīms, un saziņa notiek, izmantojot I.6.pantā norādīto informāciju.

Pirms saziņas tieši ar Aģentūru/Komisiju koordinējošais saņēmējs konsultējas ar ārējo uzraudzības grupu. Jebkāda saziņa saistībā ar Līgumu vai tā izpildi, ko koordinējošais saņēmējs nosūtījis Aģentūrai/Komisijai, paralēli tiek nosūtīta ārējai uzraudzības grupai.

Elektronisku saziņu apstiprina ar oriģinālu parakstītu drukāto attiecīgās saziņas versiju, ja to pieprasa kāda no pusēm, ar nosacījumu, ka šāds pieprasījums tiek iesniegts bez nepamatotas kavēšanās. Nosūtītājs nosūta oriģinālo parakstīto drukāto attiecīgās saziņas versiju bez nepamatotas kavēšanās.

Formālus paziņojumus sniedz, nosūtot ierakstītas vēstules, izmantojot saņemšanas apstiprinājumu vai līdzvērtīgu dokumentu, vai lietojot līdzvērtīgus elektroniskos līdzekļus.

II.2.2. Saziņas datums

Uzskatāms, ka jebkāda saziņa notikusi dienā, kad attiecīgo ziņu saņēmusi saņēmēja puse, kā arī, sazinoties ar Aģentūru/Komisiju, ārējā novērotāju grupa, ja vien līgumā nav noteikts, ka attiecīgā diena uzskatāma par ziņas nosūtīšanas dienu.

Uzskatāms, ka elektroniski sūtītu ziņu saņēmējs saņēmis dienā, kad attiecīgā ziņa veiksmīgi nosūtīta, ja vien tā nosūtīta I.6. un II.2.1.pantā norādītajiem adresātiem. Nosūtīšana tiek uzskatīta par neizdevušos, ja nosūtītājs saņem paziņojumu, ka nosūtītā ziņa saņēmējam nav piegādāta. Šādā gadījumā nosūtītājs nekavējoties aizsūta šādu ziņu jebkuram citam I.6.pantā minētajam adresātam. Ja nosūtīšana neizdodas, nav uzskatāms, ka nosūtītājs nav izpildījis savu pienākumu nosūtīt attiecīgo ziņu noteiktajā termiņā.

Uzskatāms, ka Aģentūra/Komisija saņēmusi tai pa pastu nosūtītu sūtījumu dienā, kad to reģistrējusi I.6.2.pantā norādītā nodaļa vai dienā, kad to saņēmusi ārējā uzraudzības grupa – vēlākajā no šiem termiņiem.

Uzskatāms, ka formālus paziņojumus, kas sniegti, nosūtot ierakstītas vēstules, izmantojot saņemšanas apstiprinājumu vai līdzvērtīgu dokumentu, vai lietojot līdzvērtīgus elektroniskos līdzekļus, saņēmējs saņēmis datumā, kas norādīts saņemšanas apstiprinājumā vai līdzvērtīgā dokumentā.

II.3.PANTS – ATBILDĪBA PAR KAITĒJUMIEM

II.3.1. Aģentūra/Komisija nav atbildīga par jebkādu kaitējumu, ko izraisījis vai atbalstījis kāds no saņēmējiem, tajā skaitā trešajām personām nodarītu kaitējumu, kas radies kā projekta īstenošanas sekas vai tā īstenošanas laikā.

II.3.2. Gadījumos, kas nav saistīti ar nepārvaramu varu, saņēmēji atmaksā Aģentūrai/Komisijai zaudējumus, kas radušies atbalstītā projekta īstenošanas laikā vai arī tādēļ, ka projekts nav īstenots vai ir īstenots sliktā kvalitātē, daļēji vai pēc noteiktā termiņa.

II.4.PANTS – INTEREŠU KONFLIKTS

II.4.1. Saņēmēji veic visus nepieciešamos pasākumus, lai novērstu ar interešu konfliktu saistīto risku, kad tiek apdraudēta neatkarīga un objektīva Līguma izpilde tādu iemeslu dēļ, kas saistīti ar ekonomiskām interesēm, politiskajām vai nacionālajām simpātijām, ģimenes vai emocionālajām saitēm vai kādām citām kopīgām interesēm (“interesu konflikts”).

II.4.2. Par jebkuru situāciju, kad Līguma izpildes gaitā radies vai varētu rasties interešu konflikts, nekavējoties rakstiski jāinformē Aģentūra/Komisija. Saņēmēji nekavējoties veic visus nepieciešamos soļus situācijas labošanai. Aģentūra/Komisija patur tiesības pārbaudīt, vai veiktie pasākumi ir atbilstoši, un var pieprasīt papildu pasākumu veikšanu, nosakot konkrētu termiņu.

II.5 – KONFIDENCIALITĀTE

II.5.1. Aģentūra/Komisija un saņēmēji ievēro konfidencialitāti attiecībā uz jebkādu informāciju vai dokumentiem jebkādā formā, kas rakstiski vai mutiski atklāti saistībā ar Līguma izpildi un kas rakstiski norādīti kā konfidenciāli.

II.5.2. Saņēmēji neizmanto konfidenciālu informāciju un dokumentus jebkādā citā nolūkā, kā tikai savu pienākumu izpildē saskaņā ar Līgumu, ja vien ar Aģentūru/Komisiju nav citāda rakstiska vienošanās.

II.5.3. Līguma izpildes laikā, kā arī piecus gadus, skaitot no atlikušās summas samaksas brīža, Aģentūrai/Komisijai un saņēmējiem ir saistoši II.5.1. un II.5.2.pantos paredzētie pienākumi, izņemot gadījumus, kad:

- (a) attiecīgā puse agrāk piekrīt atbrīvot pretējo pusi no konfidencialitātes pienākumiem;
- (b) konfidenciāla informācija kļūst publiski pieejama citādi nekā ar konfidencialitātes pienākuma pārkāpumu, ko pieļauj puse, kura uzņēmusies to ievērot;
- (c) konfidenciālas informācijas atklāšanu paredz likums.

II.5.4. Ārējā uzraudzības grupa rīkojas saskaņā ar tādiem pašiem konfidencialitātes noteikumiem, kā noteikti saņēmējiem un Aģentūrai/Komisijai.

II.6.PANTS – PERSONAS DATU APSTRĀDE

II.6.1. Personas datu apstrāde, ko veic Aģentūra/Komisija

Jebkādos Līgumā ietvertos personas datus Aģentūra/Komisija apstrādā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2000.gada 18.decembra Regulu (EK) Nr. 45/2001 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti.

Šādus datus I.6.1.pantā norādītais datu kontrolieris apstrādā tikai Līguma izpildes, vadības un novērošanas nolūkā, neierobežojot iespējamu datu nodošanu par uzraudzību vai pārbaudi atbildīgajām iestādēm saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.

Saņēmējiem ir tiesības piekļūt saviem personas datiem un veikt tajos izmaiņas. Ja saņēmējiem rodas kādas šaubas par to personas datu apstrādi, viņiem jāvēršas pie I.6.1.pantā norādītā datu kontroliera.

Saņēmējiem ir tiesības jebkurā laikā vērsties pēc palīdzības pie Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja.

II.6.2. Personas datu apstrāde, ko veic saņēmēji

Ja Līgums nosaka, ka saņēmējiem jāapstrādā personas dati, saņēmēji drīkst rīkoties tikai I.6.1.pantā norādītā datu kontroliera uzraudzībā,

sevišķi attiecībā uz apstrādes nolūku, apstrādājamo datu kategorijām, datu saņēmējiem un līdzekļiem, ar kuriem datu subjekts varētu izmantot savas tiesības.

Piekļuve datiem, ko saņēmēji piešķir savam personālam, tiek stingri ierobežota līdz apmēram, kas nepieciešams Līguma izpildei, vadībai un uzraudzībai.

Saņēmēji apņemas veikt attiecīgus tehniskos un organizatoriskos drošības pasākumus, ievērojot ar attiecīgo personas datu apstrādi un veidu saistītos riskus, lai:

(a) novērstu jebkādu nepiederošas personas piekļuvi personas datu apstrādes datorsistēmām, sevišķi:

- (i) neatļautu informācijas nesēju nolasīšanu, kopēšanu, pārveidošanu vai izņemšanu;
- (ii) neatļautu datu ievāri, kā arī jebkādu neatļautu saglabāto personas datu izpaušanu, pārveidošanu vai dzēšanu;
- (ii) datu apstrādes sistēmas izmantošanu, ko veic nepiederošas personas, izmantojot datu pārraides ierīces;

(b) nodrošinātu, ka pilnvaroti datu apstrādes sistēmas lietotāji var piekļūt tikai tādiem personas datiem, kam ir piekļuves tiesības;

(c) reģistrētu, kādi personas dati, kad un kam nosūtāmi;

(d) nodrošinātu, ka trešo personu vārdā apstrādātos personas datus var apstrādāt tikai Aģentūras/Komisijas norādītajā veidā;

(e) nodrošinātu, ka personas datu nosūtīšanas un informācijas nesēju transportēšanas laikā datus bez atļaujas nav iespējams nolasīt, kopēt vai dzēst;

(f) izveidotu savu organizatorisko struktūru tā, lai tā atbilstu datu aizsardzības sistēmas prasībām.

II.7.PANTS – SAVIENĪBAS FINANSĒJUMA PĀRREDZAMĪBA

II.7.1. Informācija par Savienības finansējumu un LIFE programmas logotipa izmantošanu

(a) Ja Aģentūra/Komisija nepieprasa vai nevienojas savādāk, jebkādos ar projektu saistītos paziņojumos vai publikācijās, ko saņēmēji nodrošina kopā vai atsevišķi, tajā skaitā konferencēs, semināros vai jebkādos informatīvajos vai reklāmas materiālos (piemēram, brošūrās, bukletos, plakātos, prezentācijās, tīmekļa vietnēs, uz paziņojumu dēļiem utt.) jānorāda, ka projekts saņēmis finansējumu no Savienības, un tajos jābūt attēlotam *LIFE programmas logotipam* (LIFE Regulas II pielikums, <http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/resources/logos.htm>). Audiovizuālajos materiālos sākuma un/vai beigu titros tiek nodrošināta skaidri dzirdama un izlasāma norāde uz LIFE finansiālu atbalstu (piemēram, “Ar Eiropas Savienības LIFE programmas atbalstu”).

Uz visām ilglietojuma precēm, kas iegādātas projekta ietvaros, jābūt attēlotam LIFE logotipam, ja vien Aģentūra/Komisija nav noteikusi citādi.

Attēlojot kopā ar citiem logotipiem, LIFE programmas logotipam jābūt atbilstoši izceltam.

Pienākums attēlot LIFE programmas logotipu nepiešķir saņēmējiem ekskluzīvas tā izmantošanas tiesības. Saņēmēji neiegūst LIFE programmas logotipu vai jebkādu līdzīgu preču zīmi vai logotipu īpašumā, veicot to reģistrāciju vai citādi. Uz LIFE logotipu nevar atsaukties kā uz sertificētu kvalitātes marķējumu vai ekomarķējumu. Tā izmantošana ierobežota līdz izplatīšanas darbībām.

Projektos, kas atrodas Natura 2000 objektos vai kas sniedz ieguldījumu Natura 2000 tīkla integritātē, pienākumi saistībā ar LIFE programmas logotipu attiecas arī uz Natura 2000 logotipu (<http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/resources/logos.htm>). Projekta svarīgums Natura 2000 tīkla izveides ziņā jāapraksta uz ziņojumu dēļiem un tīmekļa vietnēs.

(b) Lai izplatītu informāciju par projekta aktivitātēm, norises gaitu un rezultātiem, koordinējošais saņēmējs izveido *projekta tīmekļa vietni* vai izmanto jau eksistējošu tīmekļa vietni vismaz vienā Eiropas Savienības oficiālajā valodā. Ziņojumos tiek norādīta tīmekļa vietnes adrese, kurā publiski pieejami būtiskākie projekta rezultāti. Attiecīgā tīmekļa vietne tiešsaistē sāk darboties, vēlākais, sešus mēnešus pēc I.2.2.pantā norādītā sākuma datuma, tā tiek regulāri atjaunināta un saglabāta vismaz piecus gadus pēc projekta beigām. Projekta kopsavilkums angļu valodā, ieskaitot koordinējošā saņēmēja nosaukumu un kontaktinformāciju, tiek ievietots LIFE tīmekļa vietnē, un tiek nodrošināta publiska tā pieejamība.

(c) Saņēmēji stratēģiski nozīmīgās un publiski pieejamās vietās uzstāda un uztur *ziņojumu dēļus*, kuros aprakstīts projekts un tā īstenošanas vietas.

II.7.2. Saistību atrunas, ieskaitot Aģentūras/Komisijas atbildību

Jebkādos ar projektu saistītos paziņojumos vai publikācijās, ko saņēmēji kopīgi vai atsevišķi sagatavojuši jebkādā formā un izmantojot jebkādas līdzekļus, tiek norādīts, ka tajās atspoguļots tikai autora viedoklis un ka Aģentūra/Komisija nav atbildīga par jebkādu tajās ietvertās informācijas iespējamu izmantošanu.

II.8.PANTS – ESOŠĀS REZULTĀTU IZMANTOŠANAS TIESĪBAS UN ĪPAŠUMTIESĪBAS (IESKAITOT INTELEKTUĀLĀ UN RŪPNIECISKĀ ĪPAŠUMA TIESĪBAS)

II.8.1. Saņēmēju rezultātu īpašumtiesības un rezultātu izmantošana

Ja vien Līgumā nav noteikts citādi, projekta rezultātu īpašumtiesības, ieskaitot rūpnieciskā un intelektuālā īpašuma tiesības un ziņojumu, un citu ar to saistīto dokumentu īpašumtiesības tiek piešķirtas saņēmējiem.

Nolūkā veicināt apkārtējai videi labvēlīgu metožu vai modeļu izmantošanu, saņēmēji nodrošina, ka visi dokumenti, patenti un prasmes, kas tiešā veidā izriet no projekta īstenošanas, tiklīdz tie pieejami, tiek padarīti pieejami visā Savienībā bez jebkādas diskriminācijas un ar saprātīgiem komerciāliem nosacījumiem. Saņēmēji šī nosacījuma izpildi nodrošina piecus gadus pēc pēdējā maksājuma saņemšanas.

Ja koordinējošais saņēmējs bez likumīga iemesla atsakās nodrošināt pieeju šiem izstrādājumiem vai piešķirt licences saskaņā ar šiem nosacījumiem, Aģentūra/Komisija patur tiesības II.16.pantā paredzētos noteikumus vai, ja projekts ir pabeigts, pieprasīt pilnīgu vai daļēju Savienības atbalsta atmaksu.

II.8.2. Esošās rūpnieciskā un intelektuālā īpašuma tiesības

Ja pirms Līguma noslēgšanas pastāv rūpnieciskā un intelektuālā īpašuma tiesības, tajā skaitā trešo personu tiesības, saņēmēji sastāda sarakstu, kurā norāda visas īpašumtiesības un esošo rūpnieciskā un intelektuālā īpašuma tiesību izmantošanu un iesniedz to Aģentūrai/Komisijai, vēlākais, pirms projekta īstenošanas sākšanas.

Saņēmēji nodrošina, ka Līguma izpildes laikā viņiem vai viņu saistītajām vienībām ir visas tiesības izmantot jebkādas esošās rūpnieciskā un intelektuālā īpašuma tiesības.

II.8.3. Rezultātu izmantošanas tiesības un Savienības esošās tiesības

Neierobežojot II.1.1., II.3., II.5. un II.8.1.panta nosacījumus, saņēmēji piešķir Savienībai tiesības izmantot projekta rezultātus šādiem mērķiem:

(a) izmantošanai savām vajadzībām, konkrēti, padarot tos pieejamus personām, kas strādā Aģentūrā/Komisijā, Komisijā, citās Savienības institūcijās, aģentūrās un iestādēs un dalībvalstu institūcijās, kā arī, pilnībā vai daļēji neierobežoti kopējot un reproducējot:

(b) publiskai izplatīšanai pilnīgā vai daļējā apjomā, konkrēti, izmantojot publikācijas drukātā formā un elektroniskā vai digitālā formātā, publikācijas internetā, tajā skaitā Europa tīmekļa vietnē, kā lejupielādējamu un nelejupielādējamu failu, ieskaitot ilustrāciju fotogrāfijas, translēšanu jebkāda veida pārraides tehnikā, tajā skaitā, dublētu, ja nepieciešams, publisku demonstrāciju vai prezentāciju, paziņojumu ar preses informācijas pakalpojumu starpniecību, iekļaušanu plaši pieejamās datubāzēs, rādītājos vai publikācijās;

(c) tulkošanai;

(d) piešķirot piekļuvi pēc individuāliem pieprasījumiem bez reproducēšanas vai izmantošanas tiesībām atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2001.gada 30.maija Regulai (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem;

(e) uzglabāšanai papīra, elektroniskā vai citā formātā;

(f) arhivēšanai atbilstoši Aģentūrai/Komisijai piemērojamajiem dokumentu pārvaldības noteikumiem;

(g) tiesībām pilnvarot vai piešķirt trešajām personām apakšlicences (b) un (c) punktus norādītajiem izmantošanas veidiem.

Papildu izmantošanas tiesības Savienībai var paredzēt Īpašajos nosacījumos.

Saņēmēji garantē, ka Savienībai ir tiesības izmantot jebkādas projekta rezultātos iekļautas esošās rūpnieciskā un intelektuālā īpašuma tiesības. Šīs esošās tiesības tiek izmantotas tādiem pašiem mērķiem un saskaņā ar tādiem pašiem spēkā esošajiem projekta rezultātu izmantošanas nosacījumiem, ja vien Īpašajos nosacījumos nav paredzēts citādi.

Informācija par autortiesību īpašnieku tiek ievietota pēc tam, kad Savienība atklāj rezultātu. Informācija par autortiesībām tiek attēlota šādi: “© - gads - autortiesību īpašnieka nosaukums. Visas tiesības rezervētas. Licencēts Eiropas Savienībai saskaņā ar nosacījumiem.”

Aģentūra/Komisija uzņemas attēlot projektu rezultātus, norādot dotāciju līguma atsauces numuru.

II.9.PANTS – PROJEKTA ĪSTENOŠANAI NEPIECIEŠAMĀS LĪGUMA SLĒGŠANAS TIESĪBAS

II.9.1. Ja projekta īstenošanai nepieciešama preču, darbu vai pakalpojumu iegāde, saņēmēji iepirkumā piešķir līguma slēgšanas tiesības pretendētā, kurš piedāvā vislabāko cenas un vērtības attiecību vai, ja vien tas attiecināms, pretendētā, kurš piedāvā viszemāko cenu. To darot, viņi izvairās no interešu konflikta. Iepirkuma procedūras atbilst caurskatāmības un vienlīdzīgas attieksmes principiem attiecībā pret potenciālajiem darbuuzņēmējiem. Saistībā ar visiem līgumiem saņēmējiem jāuztur rakstiska procedūras uzskaitē, lai nodrošinātu, ka iepirkumā tiek izpildīti šie nosacījumi.

Saņēmēji, kuri darbojas kā līgumslēdzējas iestādes Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 31.marta Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru izpratnē vai kā līgumslēdzēju subjekti Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 31.marta Direktīvas 2004/17/EK, ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs izpratnē, ievēro spēkā esošos valsts publisko iepirkumu noteikumus.

Ja līguma vērtība pārsniedz EUR 130 000, visi saņēmēji veic atklātu iepirkuma procedūru, ieskaitot attiecīgajā medijā ievietotu publikāciju, aicinot iesniegt cenas piedāvājumu(-s). Lai noteiktu attiecīgu robežvērtību, saņēmējs izskata kopā visu saistīto pozīciju vērtību.

Ja robežvērtība ir zemāka par EUR 130 000 vai arī piemērojamajos valsts publiskā iepirkuma noteikumos paredzēto robežvērtību, saņēmējs piešķir līguma slēgšanas tiesības pretendētā, kurš piedāvā vislabāko cenas un vērtības attiecību vai, ja vien tas attiecināms, pretendētā, kurš piedāvā viszemāko cenu, vienlaikus izvairoties no jebkāda interešu konflikta, un nodrošina rakstiskus pierādījumus par vislabākā cenas un vērtības attiecību kritērija izpildi.

II.9.2. Saņēmēji vienīgi uzņemas atbildību par projekta īstenošanu un Līguma nosacījumu ievērošanu. Saņēmēji nodrošina, ka jebkurš iepirkuma līgums ietver nosacījumus, kas paredz, ka saskaņā ar Līgumu uzņēmējam nav tiesību attiecībā pret Aģentūru/Komisiju.

II.9.3. Saņēmēji nodrošina, ka tiem piemērojamie noteikumi saskaņā ar II.3., II.4., II.5., II.8. un II.27.pantu attiecināmi arī uz uzņēmēju.

II.10.PANTS – UZDEVUMU NODOŠANA APAKŠUZŅĒMĒJIEM, KAS IR PROJEKTA DAĻA

II.10.1. “Apakšlīgums” ir iepirkuma līgums II.9.panta izpratnē, kas nosaka trešās puses uzdevumu īstenošanu, kas atbilstoši II pielikumā sniegtajam aprakstam ir projekta daļa.

II.10.2. Saņēmēji var nodot apakšuzņēmējiem konkrētus fiksēta ilguma uzdevumus, kas ir daļa no projekta, ar nosacījumu, ka papildus II.9.pantā un Īpašajos nosacījumos minētajam, tiek izpildīti šādi nosacījumi:

(a) apakšuzņēmējiem tiek nodota tikai ierobežotas projekta daļas izpilde;

(b) vērtēšanā pie apakšuzņēmējiem tiek pamatota, ievērojot projekta veidu un to, kas nepieciešams tā īstenošanai;

(c) saņēmēji nodrošina, ka

- uz tiem saskaņā ar II.7.pantu attiecināmie nosacījumi ir attiecināmi arī uz apakšuzņēmēju;
- visās apakšuzņēmēju izrakstītajās pavadzīmēs skaidri norādīta atsauce uz LIFE projektu (t.i., numurs un nosaukums vai tā saīsinājums) un uz saņēmēju izdoto pasūtījumu/apakšlīgumu;
- visās apakšuzņēmēju izrakstītajās pavadzīmēs iekļauta pietiekami detalizēta informācija, lai ļautu identificēt atsevišķas pozīcijas, kas attiecas uz sniegto pakalpojumu (t.i., skaidrs katras pozīcijas apraksts un izmaksas).

II.11.PANTS – FINANŠU ATBALSTS TREŠAJĀM PERSONĀM Neattiecas.

II.12 – LĪGUMA GROZĪJUMI

II.12.1. Jebkādi Līguma grozījumi tiek veikti rakstiski.

II.12.2. Grozījumi nedrīkst būt tādi, kuru mērķis vai rezultāts ir tādu izmaiņu veikšana Līgumā, kas liktu apšaubīt pieņemto lēmumu par dotācijas piešķiršanu vai būtu pretrunā ar vienlīdzīgu attieksmi pret pretendentiem.

Formāls dotācijas līguma grozījums veicams tikai būtisku izmaiņu gadījumā, un tas tiks apstiprināts tikai attiecīgi pamatotos gadījumos.

II.12.3. Jebkāds pieprasījums veikt grozījumus tiek atbilstoši pamatots un savlaicīgi, taču jebkurā gadījumā pirms I.2.2.pantā noteiktā perioda beigām, nosūtīts otrai pusei pirms paredzēta tā stāšanās spēkā, izņemot gadījumus, kad grozījumus pieprasošā puse sniedz atbilstošu pamatojumu un pretējā puse to apstiprina.

II.12.4. Pieprasījumu veikt grozījumus saņēmēju vārdā iesniedz koordinējošais saņēmējs. Ja tiek pieprasīta koordinējošā saņēmēja maiņa bez tā piekrišanas, pieprasījumu iesniedz visi pārējie saņēmēji.

II.12.5. Grozījumi stājas spēkā datumā, kad pēdējā puse tos paraksta, vai datumā, kad apstiprināts pieprasījums veikt grozījumus.

Grozījumi stājas spēkā datumā, par kuru vienojušās puses vai, ja tāda nav – datumā, kad spēkā stājas grozījums.

II.13.PANTS – MAKSĀJUMA PIEPRASĪJUMA NODOŠANA TREŠAJĀM PUSĒM

II.13.1. Saņēmēju pieprasījuma tiesības pret Aģentūru/Komisiju nevar nodot trešajām personām, izņemot atbilstoši pamatotus gadījumus, kad attiecīgā situācija to pieļauj.

Prasība pret Aģentūru/Komisiju būs izpildāma tikai tad, ja tā uzdevumu pieņēmusi, pamatojoties uz rakstisku un pamatotu pieprasījumu šajā sakarā, ko saņēmēju vārdā veicis koordinējošais saņēmējs. Ja šāda apstiprinājuma nav vai arī gadījumā, ja netiek ievēroti tā noteikumi, prasība pret Aģentūru/Komisiju nav spēkā.

II.13.2. Šāda prasība nekādā gadījumā neatbrīvo saņēmējus no pienākumiem pret Aģentūru/Komisiju.

II.14.PANTS – NEPĀRVARAMA VARA

II.14.1. “Nepārvarama vara” nozīmē jebkādu neparedzamu izņēmuma situāciju vai notikumu, ko puses nevar ietekmēt, kas kādai no tām neļauj izpildīt kādu no Līgumā minētajiem pienākumiem un kas nav saistīta ar kādas puses vai tās projekta īstenošanā iesaistīto apakšuzņēmēju, saistīto vienību vai trešo pušu kļūdu vai nolaidību, un kas izrādās neizbēgams, neskatoties uz pienācīgu rūpību. Jebkāda pakalpojuma nesniegšana, aprīkojuma defekts vai materiālu bojājums

Projekta numurs: [pilns]

vai to novēlota sagāde, izņemot gadījumu, ja tas izriet tieši no attiecīgā nepārvaramas varas gadījuma, kā arī darba strīdi, streiki vai finansiālas grūtības nav uzskatāmi par *nepārvaramas varas* gadījumiem.

II.14.2. Puse, kuru skar *nepārvaramas varas* gadījums, formāli nekavējoties informē pretējo pusi, norādot šī gadījuma veidu, iespējamo ilgumu un paredzamās sekas.

II.14.3. Puses veic visus nepieciešamos pasākumus, lai ierobežotu jebkādu *nepārvaramas varas* radītu kaitējumu. Puses dara visu iespējamo, lai pēc iespējas drīzāk atsāktu projekta īstenošanu.

II.14.3. Netiek uzskatīts, ka Puse, kuru skar *nepārvaramas varas* gadījums, pārkāpj Līgumā noteiktos pienākumus, ja tos nav bijis iespējams izpildīt *nepārvaramas varas* dēļ.

II.15.PANTS – PROJEKTA ĪSTENOŠANAS APTURĒŠANA

II.15.1. Projekta īstenošanas apturēšana pēc pušu iniciatīvas

Koordinējošais saņēmējs var saņēmēju vārdā atlikt projekta vai jebkuras tā daļas īstenošanu, ja ārkārtas apstākļi padara šādu īstenošanu neiespējamu vai pārmērīgi grūtu, sevišķi *nepārvaramas varas* gadījumā. *Nepārvaramas varas* gadījumā koordinējošais saņēmējs nekavējoties informē Aģentūru/Komisiju, norādot visus nepieciešamos iemeslus un sīkāku informāciju, kā arī paredzamo projekta īstenošanas atsākšanas datumu.

Ja vien Līgums vai saņēmēja līdzdalība netiek izbeigta saskaņā ar II.16.1., II.16.2.pantu vai II.16.3.1.panta (c) vai (d) punktiem, koordinējošais saņēmējs nekavējoties informē Aģentūru/Komisiju un iesniedz pieprasījumu veikt Līguma grozījumus atbilstoši II.15.3.panta nosacījumiem, tiklīdz apstākļi ļauj atsākt projekta īstenošanu.

II.15.2. Projekta īstenošanas apturēšana pēc Aģentūras/Komisijas iniciatīvas

II.15.2.1. Aģentūra/Komisija var apturēt projekta vai jebkuras tā daļas īstenošanu:

(a) ja Aģentūrai/Komisijai ir pierādījumi, ka saņēmējs līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā vai Līguma izpildē pieļāvis būtiskas kļūdas, nelikumības vai izdarījis krāpšanu vai arī, ja saņēmējs nepilda savus pienākumus saskaņā ar Līgumu;

(b) ja Aģentūrai/Komisijai ir pierādījumi, ka saņēmējs pieļāvis sistēmiskas vai atkārtotas kļūdas, nelikumības, izdarījis krāpšanu vai nav izpildījis savus pienākumus saistībā ar citām Savienības vai Eiropas Atomenerģijas kopienas piešķirtām dotācijām, kas attiecīgajam saņēmējam piešķirtas saskaņā ar līdzīgiem nosacījumiem, ja vien šīs kļūdas, nelikumības, krāpšana vai pienākumu neizpilde būtiski ietekmējusi šo dotāciju; vai:

(c) ja Aģentūrai/Komisijai ir aizdomas par būtiskām kļūdām, nelikumībām, krāpšanu vai pienākumu neizpildi, ko saņēmējs pieļāvis līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā vai Līguma izpildē un ja nepieciešams pārbaudīt, vai tādas vispār notikušas.

II.15.2.2. Pirms projekta īstenošanas apturēšanas Aģentūra/Komisija formāli paziņo koordinējošajam saņēmējam par nodomu projekta īstenošanu apturēt, norādot tā iemeslus, un II.15.2.1.pantā minētajos gadījumos – nosacījumus, kas nepieciešami projekta īstenošanas atsākšanai. Koordinējošais saņēmējs tiek aicināts 30 dienu laikā no šī paziņojuma saņemšanas visu saņēmēju vārdā iesniegt novērojumus.

Ja pēc koordinējošā saņēmēja iesniegto novērojumu pārbaudes Aģentūra/Komisija nolemj pārtraukt apturēšanas procedūru, tā par šo lēmumu formāli paziņo koordinējošajam saņēmējam.

Ja novērojumi netiek iesniegti vai ja, neskatoties uz koordinējošā saņēmēja iesniegtajiem novērojumiem, Aģentūra/Komisija nolemj apturēšanas procedūru turpināt, tā var apturēt projekta īstenošanu, formāli paziņojot par to koordinējošajam saņēmējam, norādot apturēšanas iemeslus un – II.15.2.1.panta (a) un (b) punktos norādītajos gadījumos – galīgos nosacījumus projekta

īstenošanas atsākšanai vai, II.15.2.1.panta (c) punktā norādītajā gadījumā – norādot indikatīvo nepieciešamās pārbaudes pabeigšanas datumu.

Koordinējošais saņēmējs nekavējoties informē pārējos saņēmējus. Apturēšana stājas spēkā piecas kalendārās dienas pēc tam, kad koordinējošais saņēmējs saņēmis paziņojumu vai arī vēlāk, ja vien tā norādīts attiecīgajā paziņojumā.

Lai atsāktu projekta īstenošanu, saņēmēji cenšas pēc iespējas drīzāk izpildīt minētos nosacījumus un informē Aģentūru/Komisiju par šajā sakarā veiktajām izmaiņām.

Ja vien Līgums vai saņēmēja līdzdalība netiek izbeigta saskaņā ar II.16.1. un II.16.2.pantu vai II.16.3.1.panta (c), (i) vai (j) punktu, Aģentūra/Komisija, tiklīdz tā uzskata, ka izpildīti nosacījumi projekta īstenošanas atsākšanai vai veikta nepieciešamā pārbaude, tajā skaitā pārbaudes uz vietas, formāli informē par to koordinējošo saņēmēju un aicina koordinējošo saņēmēju iesniegt pieprasījumu veikt Līguma grozījumus atbilstoši Līguma II.15.3.panta nosacījumiem.

II.15.3. Apturēšanas sekas

Ja projekta īstenošanu var atsākt un Līgums nav izbeigts, līgumā saskaņā ar II.12.pantu tiek veikts grozījums, lai noteiktu datumu, kurā projekta īstenošana tiks atsākta, un pagarinātu projekta īstenošanas periodu, kā arī veiktu citas izmaiņas, kas var būt nepieciešamas, lai pielāgotu projektu jaunajiem īstenošanas nosacījumiem.

Apturēšana uzskatāma par atceltu ar projekta īstenošanas atsākšanas datumu, par ko puses vienojas saskaņā ar pirmo apakšpunktu. Šāds datums var būt pirms datuma, kad grozījumi stājas spēkā.

Jebkādas izmaksas, kas saņēmējiem radušās apturēšanas laikā, sakarā ar apturētā projekta vai tā daļas īstenošanu, dotācija nekompensē un nesedz.

Aģentūras/Komisijas tiesības apturēt projekta īstenošanu neierobežo tās tiesības izbeigt Līgumu vai saņēmēja līdzdalību saskaņā ar II.16.3.pantu un tās tiesības samazināt dotāciju vai atgūstamās summas, kas saskaņā ar II.25.4. un II.26.pantu izmaksātas nepienācīgi.

Nevienai no pusēm nav tiesību pieprasīt kompensāciju par projekta apturēšanu pēc otras puses iniciatīvas.

II.16.PANTS – LĪGUMA IZBEIGŠANA

II.16.1. Līguma izbeigšana pēc koordinējošā saņēmēja iniciatīvas

Attiecīgi pamatotos gadījumos koordinējošais saņēmējs var visu saņēmēju vārdā izbeigt Līgumu, par to formāli informējot Aģentūru/Komisiju, skaidri norādot iemeslus un norādot datumu, kurā izbeigšana stājas spēkā. Paziņojumu nosūta pirms izbeigšanas stāšanās spēkā.

Ja iemesli nav norādīti vai arī ja Aģentūra/Komisija uzskata, ka norādītie iemesli nav pamats Līguma izbeigšanai, tā formāli informē koordinējošo saņēmēju, norādot pamatojumu, un Līgums

tiek uzskatīts par nepareizi izbeigtu, un šādā gadījumā spēkā stājas II.16.4.panta ceturtajā apakšpunktā norādītās sekas.

II.16.2. Viena vai vairāku saņēmēju līdzdalības izbeigšana pēc koordinējošā saņēmēja iniciatīvas

Attiecīgi pamatotos gadījumos viena vai vairāku saņēmēju līdzdalību Līgumā var izbeigt koordinējošais saņēmējs, rīkojoties pēc attiecīgā saņēmēja vai saņēmēju lūguma vai arī visu pārējo saņēmēju vārdā. Paziņojot par šādu izbeigšanu Aģentūrai/Komisijai, koordinējošais saņēmējs norāda līdzdalības izbeigšanas iemeslus, tā saņēmēja vai saņēmēju, kuru līdzdalība tiek izbeigta, viedokli, izbeigšanas spēkā stāšanās datumu un atlikušo saņēmēju priekšlikumu par attiecīgā saņēmēja vai saņēmēju uzdevumu pārdali vai, vajadzības gadījumā, par viena vai vairāku aizvietotāju iecelšanu, kas pārņems visas attiecīgā saņēmēja vai saņēmēju tiesības un pienākumus saskaņā ar Līgumu. Paziņojums tiek nosūtīts pirms paredzētās izbeigšanas stāšanās spēkā.

Ja iemesli nav norādīti vai arī ja Aģentūra/Komisija uzskata, ka norādītie iemesli nav pamats līdzdalības izbeigšanai, tā formāli informē koordinējošo saņēmēju, norādot pamatojumu, un līdzdalība tiek uzskatīta par nepareizi izbeigtu, un šādā gadījumā spēkā stājas II.16.4.panta ceturtajā apakšpunktā norādītās sekas.

Neierobežojot II.12.2.panta nosacījumus, Līgumā tiek veikts grozījums, lai ieviestu nepieciešamās izmaiņas.

II.16.3. Līguma vai viena vai vairāku saņēmēju līdzdalības izbeigšana pēc Aģentūras/Komisijas iniciatīvas

II.16.3.1. Aģentūra/Komisija var pieņemt lēmumu izbeigt Līgumu ar viena vai vairāku saņēmēju līdzdalību projektā šādos gadījumos:

(a) ja izmainās saņēmēja juridiskais, finanšu, tehniskais, organizatoriskais vai īpašumtiesību stāvoklis un tas varētu būtiski ietekmēt Līguma izpildi vai radīt šaubas par lēmumu par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu;

(b) ja pēc viena vai vairāku saņēmēju līdzdalības izbeigšanas nepieciešamo izmaiņu izdarīšana Līgumā liks apšaubīt lēmumu par subsīdiju piešķiršanu vai to rezultātā netiks ievērota vienlīdzīga attieksme pret visiem pretendentiem;

(c) ja saņēmēji neīsteno projektu atbilstoši II pielikumā sniegtajām norādēm, vai arī ja saņēmējs neizpilda citus būtiskus pienākumus, kas tam ir saistoši saskaņā ar Līguma noteikumiem;

(d) ja *nepārvaramas varas* gadījumā par to paziņots saskaņā ar II.14.pantu vai arī apturēšanas gadījumā pēc koordinējošā saņēmēja iniciatīvas ārkārtas apstākļu dēļ par to paziņots saskaņā ar II.15.pantu, ja projekta īstenošanas atsākšana nav iespējama, vai arī ja nepieciešamie Līguma grozījumi rada šaubas par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, vai to rezultātā netiks ievērota vienlīdzīga attieksme pret visiem pretendentiem;

(e) ja saņēmējs pasludināts par bankrotējušu, tiek likvidēts, tā lietas pārvalda tiesas, ir noslēdzis vienošanos ar kreditoriem, apturējis ekonomisko darbību, pakļauts līdzīgām procedūrām saistībā ar šiem jautājumiem vai arī atrodas analogā situācijā, kas izriet no līdzīgas procedūras, kas paredzēta nacionālajos tiesību aktos vai noteikumos;

(f) ja saņēmējs vai kāda cita saistītā persona atbilstoši otrajā apakšpunktā noteiktajam ir atzīta par vainīgu profesionālās ētikas pārkāpšanā, kas pierādīts jebkādiem līdzekļiem;

(g) ja saņēmējs nepilda pienākumus, kas saistīti ar sociālās apdrošināšanas iemaksu vai nodokļu maksājumiem saskaņā ar tās valsts tiesību aktu noteikumiem, kurā tas dibināts vai kurā tiek īstenots projekts;

(h) ja Aģentūrai/Komisijai ir pierādījumi, ka saņēmējs vai jebkura saistītā persona atbilstoši otrajā apakšpunktā sniegtajam definējumam izdarījusi krāpšanu, korupciju vai iesaistīta kriminālā organizācijā, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā vai citās nelikumīgās darbībās, kas kaitē Savienības finanšu interesēm;

(i) ja Aģentūrai/Komisijai ir pierādījumi, ka saņēmējs vai jebkura saistītā persona atbilstoši otrajā apakšpunktā sniegtajam definējumam līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā vai Līguma izpildē pieļāvusi būtiskas kļūdas, nelikumības vai izdarījusi krāpšanu, tajā skaitā – nepatiesas informācijas sniegšanas vai informācijas nesniegšanas gadījumā nolūkā iegūt Līgumā paredzēto dotāciju; vai

(j) ja Aģentūrai/Komisijai ir pierādījumi, ka saņēmējs pieļāvis sistēmiskas vai atkārtotas kļūdas, nelikumības, krāpšanu vai nav izpildījis savus pienākumus saistībā ar citām Savienības vai Eiropas Atomenerģijas kopienas piešķirtām dotācijām, kas attiecīgajam saņēmējam piešķirtas saskaņā ar līdzīgiem nosacījumiem, ja vien šīs kļūdas, nelikumības, krāpšana vai pienākumu neizpilde būtiski ietekmējusi šo dotāciju.

(f), (h) un (i) punkta izpratnē “jebkura saistītā persona” nozīmē jebkuru fizisku personu, kura pilnvarota pārstāvēt saņēmēju vai arī tā vārdā pieņemt lēmumus.

II.16.3.2. Pirms Līguma vai viena vai vairāku saņēmēju līdzdalības izbeigšanas Aģentūra/Komisija formāli paziņo koordinējošajam saņēmējam par nodomu projekta īstenošanu izbeigt, norādot tā iemeslus, un aicinot koordinējošo saņēmēju 45 kalendāro dienu laikā no paziņojuma saņemšanas dienas visu saņēmēju vārdā iesniegt novērojumu un II.16.3.1.pantā minētajā gadījumā – informēt Aģentūru/Komisiju par pasākumiem, kas īstenoti, lai nodrošinātu, ka saņēmēji turpina pildīt savus pienākumus saskaņā ar Līgumu.

Ja pēc koordinējošā saņēmēja iesniegto novērojumu pārbaudes Aģentūra/Komisija nolemj apturēt izbeigšanas procedūru, tā par šo lēmumu formāli paziņo koordinējošajam saņēmējam.

Ja novērojumi netiek iesniegti vai ja, neskatoties uz koordinējošā saņēmēja iesniegtajiem novērojumiem, Aģentūra/Komisija nolemj izbeigšanas procedūru turpināt, tā var izbeigt Līgumu vai viena vai vairāku saņēmēju līdzdalību, formāli paziņojot par to koordinējošajam saņēmējam, norādot izbeigšanas iemeslus.

II.16.3.1.panta (a), (b), (c), (e) un (g) punktos norādītajos gadījumos formālajā paziņojumā tiek norādīts izbeigšanas spēkā stāšanās datums. II.16.3.1.panta (d), (f), (h), (i) un (j) punktos norādītajos gadījumos izbeigšana stājas spēkā nākamajā dienā pēc tam, kad koordinējošais saņēmējs saņēmis formālo paziņojumu.

II.16.4. Izbeigšanas sekas

Ja Līgums izbeigts, Aģentūras/Komisijas maksājumi tiek ierobežoti līdz summai, kas noteikta saskaņā ar II.25.pantu, pamatojoties uz attiecināmajām izmaksām, kas saņēmējiem radušās, un uz faktisko projekta īstenošanas līmeni datumā, kad izbeigšana stājas spēkā. Izmaksas sakarā ar spēkā esošajām saistībām, kuru izpildes termiņš ir pēc izbeigšanas, netiek ņemtas vērā. Koordinējošajam saņēmējam 60 dienu laikā no Līguma izbeigšanas spēkā stāšanās datuma atbilstoši II.16.1 un II.16.3.2.pantā sniegtajām norādēm jāiesniedz atlikušās summas maksājuma pieprasījums atbilstoši II.23.2.pantā sniegtajām norādēm. Ja šajā laikā nav saņemts atlikušās summas maksājuma pieprasījums, Aģentūra/Komisija nekompensē vai nesedz nekādas izmaksas, kas nav iekļautas tās apstiprinātajā finanšu pārskatā vai kuru pamatojums nav norādīts tās apstiprinātajā tehniskajā ziņojumā. Saskaņā ar II.26.pantu, Aģentūra/Komisija atprasa jebkādu jau samaksāto summu, ja vien tās izlietošana nav pamatota ar Aģentūras/Komisijas apstiprinātiem tehniskajiem ziņojumiem un, ja nepieciešams, finanšu pārskatiem.

Ja saņēmēja līdzdalība izbeigta, attiecīgais saņēmējs saskaņā ar I.4.pantu iesniedz koordinējošajam saņēmējam tehnisko ziņojumu un, ja nepieciešams, finanšu pārskatu, kas aptver periodu kopš pēdējā ziņojuma perioda beigām, par ko ziņojums Aģentūrai/Komisijai iesniegts jau līdz datumam, kad spēkā stājas Līguma izbeigšana. Tehnisko ziņojumu un finanšu pārskatu iesniedz savlaicīgi, lai koordinējošais saņēmējs varētu noformēt attiecīgo maksājuma pieprasījumu. Dotācija kompensē vai sedz tikai tās izmaksas, kas attiecinājamas saņēmējam radušās līdz dienai, kad stājusies spēkā līdzdalības izbeigšana. Uz attiecīgā brīža saistībām attiecināmās izmaksas, kuru izpildes termiņš ir pēc izbeigšanas datuma, netiek ņemtas vērā. Pieprasījums veikt maksājumu attiecinājam saņēmējam tiek iekļauts nākamajā maksājuma pieprasījumā, ko koordinējošais saņēmējs iesniedz saskaņā ar I.4.pantā ietverto grafiku.

Ja Aģentūra/Komisija saskaņā ar II.16.3.1.panta (c) punktu izbeidz Līgumu, pamatojoties uz to, ka koordinējošais saņēmējs nav iesniedzis maksājuma pieprasījumu un arī pēc atgādinājuma II.23.3.pantā noteiktajā termiņā nav izpildījis šo pienākumu, tiek piemērots pirmais apakšpunkts ar nosacījumu, ka:

(a) pēc Līguma izbeigšanas datuma koordinējošajam saņēmējam netiek piešķirts papildus laiks atlikušās summas maksājuma pieprasījuma iesniegšanai saskaņā ar II.23.2.pantu; un

(b) Aģentūra/Komisija nekompensē vai nesedz nekādas izmaksas, kas saņēmējiem radušās līdz izbeigšanas datumam vai līdz I.2.2.pantā norādītā perioda beigām (spēkā ir termiņš, kas iestājas pirmais) un kas nav ietvertas apstiprinātā finanšu pārskatā vai kas nav pamatots apstiprinātajā tehniskajā ziņojumā.

Papildus pirmajam, otrajam un trešajam apakšpunktam, ja koordinējošais saņēmējs Līgumu vai saņēmēja līdzdalību izbeidz nepareizi II.16.1. un II.16.2.panta izpratnē vai arī ja Aģentūra/Komisija Līgumu vai saņēmēja līdzdalību izbeidz, pamatojoties uz II.16.3.1.panta (c), (f), (h), (i) un (j) punktu.

Aģentūra/Komisija var arī samazināt dotāciju vai atgūt nepienācīgi samaksātās summas saskaņā ar II.25.4. un II.26.pantu proporcionāli attiecīgo pārkāpumu smagumam un pēc tam, kad attiecīgajam koordinējošajam saņēmējam un, ja nepieciešams, saņēmējiem ļauts iesniegt savus apsvērumus.

Nevienai no pusēm nav tiesību pieprasīt kompensāciju saistībā ar to, ka otra puse izbeigusi Līgumu vai dalību.

II.17.PANTS – ADMINISTRATĪVIE UN FINANŠU SODI

II.17.1. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 25.oktobra Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam 109.pantu un 131.panta (4) punktu un ar pienācīgu atbilstību proporcionalitātes principam saņēmējam, kurš pieļāvis būtiskas kļūdas, nelikumības vai izdarījis krāpšanu, sniedzot pieprasīto informāciju, norādījis nepareizas ziņas vai pieteikuma iesniegšanas brīdī vai dotācijas īstenošanas laikā nav sniedzis šādu informāciju vai pieļāvis smagus pārkāpumus saistībā ar Līgumā paredzēto pienākumu izpildi, piemēro:

(a) administratīvos sodus, kas ietver izslēgšanu no visiem līgumiem un dotācijām, ko finansē no Savienības budžeta līdz pieciem gadiem no datuma, kad konstatēts pārkāpums, kas pēc pretrunu procedūras ar saņēmēju ir apstiprinājies; un/vai

(b) finanšu sodus no 2% līdz 10% apmērā no maksājuma summas, ko attiecīgais saņēmējs ir tiesīgs saņemt saskaņā ar III pielikumā paredzēto budžetu.

Gadījumā, ja piecu gadu laikā no pirmā pārkāpuma konstatēšanas tiek pieļauts jauns pārkāpums, saskaņā ar (a) punktā piemēroto izslēgšanas laiku var pagarināt līdz 10 gadiem, bet (b) punktā norādīto likmi var paaugstināt no 4% līdz 20%.

II.17.2. Aģentūra/Komisija formāli paziņo attiecīgajam saņēmējam par jebkādu lēmumu saistībā ar šādu sodu piemērošanu.

Aģentūrai/Komisijai ir tiesības publicēt šādu lēmumu atbilstoši nosacījumiem un ievērojot Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 109.panta (3) punktā norādītos ierobežojumus.

Šādu lēmumu var apstrīdēt Eiropas Savienības Vispārējā tiesā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (“TFEU”) 263.pantu.

II.18.PANTS – PIEMĒROJAMIE TIESĪBU AKTI, STRĪDU ATRISINĀŠANA UN IZPILDĀMAIS LĒMUMS

II.18.1. Līgumu reglamentē spēkā esošie Savienības tiesību akti, ko nepieciešamības gadījumā papildina Beļģijas tiesību akti.

II.18.2. Saskaņā ar TFEU 272.pantu jurisdikciju izskatīt jebkādu strīdu starp Savienību un jebkuru saņēmēju saistībā ar šī Līguma interpretāciju, piemērošanu vai spēkā esamību, ja vien to nav iespējams atrisināt miermīlīgā ceļā, ir Eiropas Savienības Vispārējai tiesai vai, apelācijas gadījumā, Eiropas Savienības Tiesai.

II.18.3. Ņemot vērā TFEU 299.pantu, II.26.panta vai finanšu soda līdzekļu atgūšanas nolūkos Aģentūra/Komisija var pieņemt izpildāmu lēmumu, lai noteiktu finanšu saistības personām, kuras nepārstāv valsti. Šādu lēmumu var apstrīdēt Eiropas Savienības Vispārējā tiesā saskaņā ar TFEU 263.pantu.

II.18.4. Pieļaujot izņēmumu no II.18.2.panta, ja saņēmējs likumīgi reģistrēts valstī, kas nav Eiropas Savienības dalībvalsts ('ne-ES saņēmējs'), Aģentūra/Komisija un/vai ne-ES saņēmējs jebkura strīda izskatīšanu starp Savienību un ne-ES saņēmēju' saistībā ar Līguma interpretāciju, piemērošanu vai spēkā esamību, ja vien to nav iespējams atrisināt miermīlīgā ceļā, var ierosināt Beļģijas tiesā. Šādā gadījumā, ja viena no pusēm (t.i., Aģentūra/Komisija vai ne-ES saņēmējs), kas Beļģijas tiesā ierosinājis lietu saistībā ar Līguma interpretāciju, piemērošanu vai spēkā esamību, otra puse nevar izvirzīt prasību, kas izriet no Līguma interpretācijas, piemērošanas vai spēkā esamības citā tiesā, kā vien jau izvēlētajā Beļģijas tiesā.

B DAĻA – FINANŠU NOTEIKUMI

II.19.PANTS – ATTIECINĀMĀS IZMAKSAS

II.19.1. Izmaksu attiecināmības noteikumi

Projekta "attiecināmās izmaksas" ir saņēmējam faktiski radušās izmaksas, kas atbilst šādiem kritērijiem:

(a) tās radušās I.2.2.pantā norādītajā periodā, izņemot izmaksas saistībā ar atlikušās summas maksājuma pieprasījumu un attiecīgajiem II.23.2.pantā norādītajiem attaisnojuma dokumentiem;

Tiek uzskatīts, ka izmaksas radušās I.2.2.pantā norādītajā periodā, ja:

- juridiskās maksājuma saistības ir noslēgtas pēc projekta sākuma datuma un pirms beigu datuma vai arī pēc tam, kad dotāciju līgumu parakstījusi Aģentūra/Komisija gadījumā, ja šī parakstīšana notikusi pirms projekta sākuma datuma;

(b) tie norādīti III pielikumā izklāstītajās projekta budžeta aplēsēs vai arī tos Aģentūra/Komisija apstiprinājusi kā nepieciešamus projekta mērķu sasniegšanai;

(c) tie radušies saistībā ar projektu atbilstoši II pielikumā sniegtajam aprakstam un ir nepieciešami tā īstenošanai;

(d) tie ir identificējami un pārbaudāmi, tie tiek reģistrēti saņēmēja grāmatvedības uzskaitē un noteikti atbilstoši spēkā esošajiem tās valsts grāmatvedības standartiem, kurā dibināts saņēmējs un ar parasto saņēmēja izmaksu uzskaites metodi;

(e) tie atbilst spēkā esošajiem nodokļu un sociālās apdrošināšanas tiesību aktu prasībām; un

(f) tie ir saprātīgi, pamatoti un atbilst pareizas finanšu vadības principam, sevišķi attiecībā uz ekonomiju un efektivitāti.

II.19.2. Tiešās attiecināmās izmaksas

Projekta “tiešās izmaksas” ir tās īpašās izmaksas, kas ir tieši saistītas ar projekta īstenošanu un tādējādi var būt attiecināmas tieši uz tām. Tās nedrīkst ietvert nekādas netiešās izmaksas.

Lai tiešās izmaksas būtu attiecināmas, tām jāatbilst II.19.1.pantā izklāstītajiem attiecināmības noteikumiem.

Konkrēti tiešās attiecināmās izmaksas ietver šādas izmaksu kategorijas, ja vien tās atbilst II.19.1.pantā izklāstītajiem attiecināmības noteikumiem, kā arī šādiem nosacījumiem:

(a) **personāla izmaksas** (sauktas arī par “tiešajām personāla izmaksām”) saistībā ar personālu, kas strādā uz darba līguma pamata, kas noslēgts ar saņēmēju vai līdzvērtīgu iecelšanas aktu, kas iecelts projektā; izmaksas sastāv no faktiskajām algām plus sociālās apdrošināšanas iemaksām vai citām likumā paredzētajām atlīdzībām iekļautajām izmaksām, ja vien šīs izmaksas atbilst saņēmēja parastajai atlīdzības politikai;

Fizisko personu izmaksas saistībā ar personām, kuras strādā uz līguma pamata, kas noslēgts ar koordinējošo saņēmēju vai saistīto saņēmēju un kas nav darba līgums, var asimilēt šādās personāla izmaksās, ja vien izpildīti šādi nosacījumi:

(i) fiziskā persona strādā atbilstoši saņēmēja norādēm un saņēmēja telpās, ja vien nav citāda vienošanās ar saņēmēju;

(ii) darba rezultāts pieder saņēmējam; un

(iii) izmaksas īpaši neatšķiras no personāla izmaksām, kas veic līdzīgus uzdevumus saskaņā ar darba līgumu, kas noslēgts ar saņēmēju.

Publiskā sektora kā saņēmēja projektā ieguldītajai summai par vismaz 2% jāpārsniedz II pielikumā aprakstītā projekta algu izmaksas valsts iestāžu darbiniekiem, kuri nav uzskatāmi kā ‘papildus’ personāls.

‘Papildus’ personāls ietver visus pastāvīgos vai pagaidu strādājošos valsts iestāžu darbiniekus, kuru līgumi vai līgumu pagarinājumi:

- sākas projekta sākuma datumā vai pēc tā, vai arī datumā, kad Aģentūra/Komisija paraksta dotāciju līgumu, vai pēc tā, gadījumā, ja šis datums ir pirms projekta sākuma datuma, un piesaista to projektam.

LIFE *spēju veidošanas projektos* valsts iestāžu ne-papildus personāla izmaksas nav attiecināmās.

(b) *ceļa izmaksas un attiecīgās dienas naudas*, ja vien šīs izmaksas atbilst saņēmēja parastajai braucienu praksei;

(c) *ilglietojuma preču – jauna vai lietota aprīkojuma vai infrastruktūras – nolietojuma izmaksas* atbilstoši saņēmēja grāmatvedības pārskatos reģistrētajiem datiem (t.i., preces, kas iekļautas inventārā vai cita veida ilglietojuma preču reģistrā vai kas tiek uzskatītas par kapitālizdevumiem saskaņā ar piemērojamajiem nodokļu un grāmatvedības noteikumiem), ja vien attiecīgais aktīvs iegādāts saskaņā ar II.9.pantu un kas tas norakstīts saskaņā ar starptautiskajiem grāmatvedības standartiem un saņēmēja ierasto grāmatvedības praksi.

Attiecināmas ir arī *aprīkojuma vai infrastruktūras nomas vai īres izmaksas*, ja vien šīs izmaksas nepārsniedz līdzīga aprīkojuma vai aktīvu nolietojuma izmaksas atbilstoši iepriekš sniegtajam aprēķinam un uz tām nav attiecināma jebkāda finanšu maksa;

Projekta numurs: [pilns]

Projekta ietvaros vērā ņemama tikai tā aprīkojuma nolietojuma daļa, nomas vai īres izmaksas, kas atbilst I.2.2.pantā norādītajam periodam un faktiskajai izmantošanai.

Attiecināmās nolietojuma izmaksas nedrīkst pārsniegt šādus ierobežojumus:

- Aprīkojuma izmaksas: 50% no kopējām iegādes izmaksām,
- Infrastruktūras izmaksas: 25% no kopējām iegādes izmaksām;

LIFE *spēju veidošanas vai LIFE tehniskās palīdzības projektos* nolietojuma izmaksas un infrastruktūras nomas vai īres izmaksas netiek ņemtas vērā.

Izņēmuma kārtā *prototipiem* tiesības uz līdzfinansējumu ir 100% apmērā no to iegādes izmaksām.

Prototips ir aprīkojums vai infrastruktūra, kas izveidota konkrēti projekta īstenošanai un kas nekad nav bijusi komercializēta un/vai nav pieejama sērijveidā. Prototipam jāspēlē svarīga loma projekta aktivitāšu demonstrēšanā.

I.2.2.pantā norādītajā periodā prototipu nedrīkst izmantot komerciāliem mērķiem. Ja projekta laikā prototips vai kādas tā komponentes jāizmanto komerciāliem mērķiem (t.i., jāpārdod, jāiznomā, jāizīrē vai jāizmanto preču vai pakalpojumu ražošanai), tas tiek paziņots. Prototipa izveidošanas izmaksas tiek atrēķinātas saskaņā ar jauna vai lietota aprīkojuma vai infrastruktūras iegāde piemērojamajiem noteikumiem. Visiem ar prototipu saistītajiem ienākumiem ir jābūt deklarētiem.

LIFE *Daba un bioloģiskā daudzveidība projektiem* ilglietojuma preču iegādes izmaksas, kas radušās *valsts iestādēm vai bezpeļņas organizācijām* (sauktas arī par nevalstiskajām / nekomerciālajām organizācijām) un kas cieši saistītas ar projekta īstenošanu un tiek lielā mērā izmantotas, tiek pilnā mērā uzskatītas par attiecināmām. Šāda attiecināmība ir atkarīga no koordinējošā saņēmēja un saistītajiem saņēmējiem, kuri apņēmušies pēc LIFE Daba un bioloģiskā

daudzveidība līdzfinansētajiem projektiem turpināt pilnībā piešķirt šīs preces dabas saglabāšanas aktivitātēm.

Izmaksas, kas radušās, iegādājoties ilglietojuma preces, tajā skaitā ziņojumu dēļus, var būt attiecināmas tikai tad, ja uz tām attēlots LIFE logotips (un Natura 2000 logotips, ja tas attiecas);

(d) **patēriņa preču un piederumu** izmaksas, izņemot vispārējās biroja patēriņa preces un piederumus, ja tie iegādāti saskaņā ar II.9.pantu un tieši piešķirti projektam;

(e) citas izmaksas, kas izriet tieši no Līgumā noteiktajām prasībām (informācijas izplatīšana, konkrēta projekta novērtēšana, revīzijas, tulkojumi, reprodukcijas), ieskaitot nepieciešamo finanšu garantiju izmaksas, ja vien attiecīgi pakalpojumi tiek iegādāti saskaņā ar II.9.pantu. Izmaksas, kas radušās, veidojot saziņas materiālu, tajā skaitā tīmekļa vietnes, var būt attiecināmas tikai tad, ja uz tām attēlots LIFE logotips (un Natura 2000 logotips, ja tas attiecas);

(f) ar **apakšlīgumiem** saistītās izmaksas (sauktas arī par ārējās palīdzības izmaksām) II.10.panta izpratnē par darbiem, ja vien tiek izpildīti šajā pantā norādītie nosacījumi;

(g) neattiecas;

(h) nodevas, nodokļi un komisijas maksas, ko maksā saņēmējs, sevišķi pievienotās vērtības nodoklis (PVN), ja vien tās iekļautas tiešajās attiecināmajās izmaksās un ja Līgumā nav noteikts citādi, par tādām uzskatāmas arī citas izmaksas. Neatskaitāmais PVN ir attiecināms kā izdevumi, izņemot tos, kas saistīti ar aktivitātēm, kas atbilst suverēnas varas jēdzienam, ko izmanto dalībvalstis. Aktivitātēm, kas neatbilst suverēnas pārvaldes jēdzienam, valsts iestādēm jāuzrāda kompetentas valsts iestādes izdota apliecība. Bez tam, saistībā ar PVN maksājumiem, kas uzskatāmi par attiecināmiem, saņēmējiem ar atbildīgo iestāžu izdotiem vai tiesību aktos iekļautiem dokumentiem jāpierāda, ka tām jāmaksā un tās nedrīkst atgūt PVN par projektā nepieciešamajiem aktīviem un pakalpojumiem. Šādu juridisku dokumentu vietā Līgumslēdzēja iestāde var pieņemt kā PVN attiecināmības pierādījumu finanšu pārskata apliecībā iekļautu skaidru paziņojumu (VII pielikums).

(i) Izmaksas, kas radušās **veicot zemes iegādi vai ilgtermiņa nomu vai vienreizējām kompensācijām par zemes lietošanas tiesībām** saistībā ar zemes gabalu, kas būtiski saistīts ar projekta īstenošanu un tajā skaidri paredzēts, uzskatāmas par pilnībā attiecināmām, ja vien:

(aa) projekta laikā un pēc tā pirkums sniegs ieguldījumu Natura 2000 tīkla integritātes uzlabošanā, uzturēšanā un atjaunošanā, tajā skaitā – uzlabojot savienojamību, veidojot koridorus un pārejas vai citus zaļās infrastruktūras elementus;

(bb) iegūtā zeme vai tās lietošanas tiesības pieder organizācijai vai fiziskai personai, kas nav projekta saņēmējs vai tā personāls un attiecībā uz kuru var izslēgt interešu konfliktu;

(cc) zemes iegāde ir vienīgais vai visekonomiskākais veids, kā panākt vēlamu saglabāšanas iznākumu un ja iegādes cena pamatota ar tirgus noteikumiem;

(dd) iegādātā zeme ir ilgtermiņā rezervēta tādiem izmantošanas veidiem, kas savienojami ar LIFE Regulas 11., 14. vai 15.pantā izklāstītajiem mērķiem; un

(ee) attiecīgā dalībvalsts nododot vai citādā veidā nodrošinās šādas zemes ilgtermiņa piešķiršanu dabas saglabāšanas mērķiem;

(ff) zemes/tiesību pārdevējs nav valsts iestāde, izņemot īstermiņa nomu, ko veic vietējās iestādes;

(gg) zemei, kas iegādāta projektā paredzētajā kārtībā, koordinējošais saņēmējs nodrošina, ka ieraksts zemesgrāmatā ietver garantiju, ka zeme obligāti tiks piešķirta dabas saglabāšanas nolūkiem. Ja attiecīgajā dalībvalstī zemesgrāmatas nav vai arī tā nepiedāvā pietiekamu juridisko garantiju, koordinējošais saņēmējs zemes pārdošanas līgumā iekļauj punktu par obligātu zemes piešķiršanu dabas saglabāšanas nolūkiem. Valstīs, kur šādas garantijas iekļaušana gan zemesgrāmatā, gan līgumā ir nelikumīga, Aģentūra/Komisija var pieņemt līdzvērtīgu šajā sakarā izsniegtu garantiju, ja vien tā nodrošina līdzvērtīgu juridisko aizsardzības līmeni ilgtermiņā un atbilst Regulas nr. 1293/2013 20.panta (3) punktā iekļautajai prasībai;

(hh) attiecībā uz zemei, ko iegādājas privātās organizācijas, ieraksts zemesgrāmatā (vai pārdošanas līgumā, ja tas pieļaujams atbilstoši iepriekšējam punktam) ietver garantiju, ka privātās organizācijas likvidēšanas vai zemes apsaimniekošanas nespējas gadījumā saskaņā ar

dabas aizsardzības prasībām zemes īpašums tiks nodots juridiskai personai, kuras primārā darbības joma ir dabas aizsardzība. Valstīs, kur šādas garantijas iekļaušana zemesgrāmatā vai līgumā ir nelikumīga, Aģentūra/Komisija var pieņemt līdzvērtīgu šajā sakarā izsniegtu garantiju, ja vien tā nodrošina līdzvērtīgu juridisko aizsardzības līmeni ilgtermiņā un atbilst Regulas nr. 1293/2013 20.panta (3) punktā iekļautajai prasībai;

(ii) lai tiesību iegādi atbilstoši noformētu, pienācīgi jāveic grozījumi ierakstam zemesgrāmatā;

(jj) gadījumā, ja iegādātā zeme vēlāk nomaināma pret citu zemes gabalu, uz kura tiek īstenoti projekti, maiņa notiek, vēlākais, pirms projekta beigām, un šī panta noteikumi attiecas uz zemēm, kas iegūtas šādas maiņas rezultātā. Maiņai iegādātā zeme vidusposma ziņojuma periodā tiek atbrīvota no garantijas, ka tā noteikti tiks piešķirta dabas aizsardzībai.

Zemes nomas ilgums tiek vai nu ierobežots līdz projekta garumam (īstermiņa noma), un šādā gadījumā tā tiek uzskatīta par nodošanu apakšuzņēmējam, vai arī tas ir vismaz 20 gadi (ilgtermiņa noma) un savietojama ar biotopu un sugu aizsardzību. Zemes ilgtermiņa nomas gadījumā nomas līgumā tiek skaidri iekļauti visi noteikumi un saistības, kas ļaus sasniegt tā mērķus biotopu un sugu aizsardzības jomā.

LIFE zemes iegādes datubāzē (LPD) elektroniski saglabāti dati par LIFE finansētajiem zemes gabaliem. Koordinējošais saņēmējs ir atbildīgs par zemes iegādes datu (gan aprakstošo, gan telpisko) ierakstīšanu un aktivizēšanu LPD gala ziņojuma iesniegšanas stadijā. Datu formāts jāpielāgo LPD izmantotajiem GIS standartiem. Koordinējošajam saņēmējam tiks nodrošināta piekļuve LPD sešus mēnešus pirms projekta beigu datuma atbilstoši I.2.2.pantā norādītajam.

Izmaksas, kas radušās saistībā ar kompensācijas izmaksu par nesaņemtajiem ienākumiem, ir attiecināmas, ja izdevumi bija nepieciešami, lai sasniegtu LIFE Daba un bioloģiskā daudzveidība, LIFE Klimata pārmaiņu mazināšanas un LIFE Pielāgošanās klimata pārmaiņām projektā noteiktos mērķus un ja kompensācijas izmaksa:

- atbilst tirgus cenām;
- tiek formāli noformēta ar juridiska dokumenta palīdzību; un
- kompensācija netiek izmaksāta valsts iestādei, izņemot pagaidu kompensāciju vietējai iestādei.

II.19.3. Netiešās attiecināmās izmaksas

Projekta “netiešās izmaksas” (sauktas arī par “pieskaitāmajām izmaksām”) ir izmaksas, kas nav konkrētas izmaksas, kas tieši saistītas ar projekta īstenošanu un tādēļ nevar tikt tieši attiecinātas uz to. Tās nevar ietvert nekādas izmaksas, kas identificējamās vai deklarētas kā tiešās attiecināmās izmaksas.

Lai netiešās izmaksas būtu attiecināmas, tās iekļauj godīgu visu saņēmēja pieskaitāmo izdevumu sadalījumu un atbilst II.19.1.pantā izklāstītajiem pieskaitāmības nosacījumiem.

Netiešās attiecināmās izmaksas deklarē, balstoties uz pamata likmi, kā norādīts III pielikumā, saskaņā ar I.3.panta (a) punkta (iv) apakšpunktu, un tās nedrīkst pārsniegt 7% no tiešajām attiecināmajām izmaksām, neskaitot zemes iegādes/ilgtermiņa nomas/vienreizējās zemes izmantošanas tiesību kompensācijas izmaksas.

II.19.4. Neattiecināmās izmaksas

Papildus jebkādām citām izmaksām, kas neatbilst II.19.1. līdz 3.panta nosacījumiem, par attiecināmām nav uzskatāmas konkrēti zemāk norādītās izmaksas:

- (a) peļņa no kapitāla;
- (b) parāds un parāda apkalpošanas maksājumi;
- (c) uzkrājumi zaudējumu, parādu vai citu saistību segšanai;
- (d) procentu maksājumi;
- (e) šaubīgie parādi;
- (f) ar konvertāciju saistītie zaudējumi;
- (g) Aģentūras/Komisijas pārskaitījumu izmaksas, ko iekasē saņēmēja banka;
- (h) saņēmēja deklarētās izmaksas cita projekta ietvaros, kam piešķirta dotācija no Savienības budžeta (ieskaitot dotācijas, ko piešķir dalībvalsts un kas finansētas no Savienības budžeta, un dotācijas, ko piešķir vienības, kas nav Aģentūra/Komisija vai Savienības budžeta izpildes Komisija); konkrēti, netiešās izmaksas nav attiecināmas, ja projekta dotācija piešķirta saņēmējam, kas attiecīgajā periodā jau saņem darbības dotāciju no Savienības budžeta;
- (i) ieguldījumi natūrā no trešajām personām, tajā skaitā brīvprātīgais darbs;
- (j) pārmērīgi vai neapdomāti izdevumi;

(k) jebkādas izmaksas saistībā ar darbībām, ko var uzskatīt par kompensācijas vai atvieglojuma pasākumiem par kaitējumu dabai vai daudzveidībai, ko izraisījuši atļautie plāni vai projekti;

(l) ja vien tas nav skaidri paredzēts II pielikuma projekta aprakstā, jebkādas izmaksas saistībā ar vadības plāniem, rīcības plāniem un līdzīgiem plāniem, kas sagatavoti

---

⁷ Ja vien šādu kaitējumu neizraisa paša LIFE projekta mērķi.

⁸ Obligātie "Plāni pēc LIFE" šajā kategorijā nav iekļauti.

vai mainīti LIFE projekta kontekstā, ja attiecīgais plāns nav pieņemts un spēkā pirms projekta beigu datuma. Tas ietver visu procesuālo/juridisko soļu pabeigšanu dalībvalstīs, kur šādas procedūras paredzētas, pirms projekta beigu datuma;

(m) ievērojamas infrastruktūras vai fundamentāla zinātniskā pētījuma izmaksas, ja vien tas nav skaidri paredzēts II pielikumā sniegtajā projekta aprakstā.

II.20.PANTS – DEKLARĒTO SUMMU IDENTIFICĒJAMĪBA UN PĀRBAUDĀMĪBA

II.20.1. Faktisko izmaksu atmaksa

Ja saskaņā ar I.3.panta (a) punkta (i) apakšpunktu dotācija tiek veikta faktisko izmaksu atmaksas veidā, saņēmējam kā attiecināmās izmaksas jānorāda tās izmaksas, kas projektā faktiski radušās.

Ja šāda rīcība tiek pieprasīta II.27.pantā aprakstīto pārbaudi vai revīziju kontekstā, saņēmējam jāspēj iesniegt atbilstošus attaisnojuma dokumentus, lai pierādītu norādītās izmaksas, piemēram, līgumus, pavadzīmes un grāmatvedības dokumentus. Turklāt saņēmēja parastajās grāmatvedības un iekšējās kontroles procedūrās jāpieļauj tieša norādīto summu salīdzināšana ar grāmatvedības pārskatos iekļautajām, kā arī ar summām, kas norādītas attaisnojuma dokumentos.

II.20.2. Iepriekš noteiktās vienības izmaksu vai iepriekš noteiktās vienības ieguldījuma atmaksa

Neattiecas.

II.20.3. Iepriekš noteiktās kopsummas izmaksu vai iepriekš noteiktās kopsummas ieguldījuma atmaksa

Neattiecas.

II.20.4. Vienotās likmes izmaksu atmaksa

Neattiecas.

II.20.5. Deklarēto izmaksu atmaksa pēc saņēmēja pieņemtās grāmatvedības uzskaites prakses

Neattiecas.

II.21.PANTS – AR SAŅĒMĒJIEM SAISTĪTO VIENĪBU IZMAKSU ATTIECINĀMĪBA

Ja Īpašajos nosacījumos iekļauts noteikums par apakšuzņēmumiem, kas saistīti ar saņēmējiem, šādiem apakšuzņēmumiem radušās izmaksas ir attiecināmas, ja vien tās atbilst tiem pašiem II.19. un II.20.panta nosacījumiem, kas attiecināmi uz saņēmēju, un ja saņēmējs, ar kuru apakšuzņēmums ir saistīts, nodrošina, ka tam piemērojamie nosacījumi saskaņā ar II.3., II.4., II.5., II.7., II.9., II.10. un II.27.pantu arī attiecināmi uz šo apakšuzņēmumu.

II.22.PANTS – BUDŽETA PĀRSKAITĪJUMI

Neierobežojot II.10.panta nosacījumus un ar nosacījumu, ka projektu īsteno atbilstoši II pielikumā sniegtajam aprakstam, saņēmējiem atļauts izlīdzināt noteikto, III pielikumā aprakstīto budžetu, veicot savstarpējus pārskaitījumus un līdz 20% apmērā no visām attiecināmajām izmaksām starp dažādām budžeta kategorijām, neuzskatot šo pielāgojumu par Līguma grozījumu II.12.panta izpratnē.

Atkāpjoties no pirmā apakšpunkta, ja saņēmēji vēlas mainīt tā ieguldījuma vērtību, katram no viņiem uz to ir tiesības saskaņā ar II.17.1.panta (b) punktu un II.26.3.panta (c) punktu, koordinējošais saņēmējs pieprasa veikt grozījumu saskaņā ar II.12.pantu.

II.23.PANTS – TEHNISKIE UN FINANŠU ZIŅOJUMI – MAKSĀJUMA PIEPRASĪJUMI UN ATTAISNOJUMA DOKUMENTI

(a) Ja vien periods starp diviem ziņojumiem pārsniedz 18 mēnešus, koordinējošajam saņēmējam jāiesniedz II.23.1.panta prasībām atbilstošs progresa ziņojums;

(b) Visos ziņojumos jāiekļauj informācija, kas Aģentūrai/Komisijai nepieciešama, lai novērtētu projekta īstenošanas stāvokli, atbilstību darba plānam, projekta finansiālo stāvokli un vai projekta mērķi jau ir sasniegti vai vēl nav;

(c) Ziņojumu veidlapai un saturam jāatbilst Aģentūras/Komisijas izdotajām Vadlīnijām atbilstoši tīmekļa vietnē sniegtajai norādei <http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/pmtools/index.htm>;

(d) Visus ziņojumus Aģentūrai/Komisijai un tās ieceltai ārējai novērotāju grupai vienlaicīgi nosūta gan papīra, gan elektroniskā formātā;

(e) Elektroniskajiem rīkiem, kas ietver telpiskos datus un izgatavoti LIFE projekta ietvaros, jāatbilst 2013.gada 21.oktobra Komisijas Regulai (ES) Nr. 1253/2013, ar ko tiek grozīta Regula (ES) Nr. 1089/2010, īstenojot Direktīvu 2007/2/EK, ar ko izveido Telpiskās informācijas infrastruktūru Eiropas Savienībā (INSPIRE);

(f) Aģentūra/Komisija un Komisijas ieceltā ārējā uzraudzības grupa katra saņem pilnu tehnisko ziņojumu, tajā skaitā pielikumu un finanšu pārskata kopiju. Koordinējošais saņēmējs

dalībvalsts iestādēm iesniedz gala ziņojuma kopiju. Pēdējām ir arī tiesības līdz ar priekšfinansējuma maksājumiem pieprasīt progresu ziņojuma kopiju.

II.23.1. Priekšfinansējuma maksājumu un attaisnojuma dokumentu pieprasījumi

Ja saskaņā ar I.4.1.pantu priekšfinansējums tiek maksāts vairākās daļās un ja I.4.1.pants paredz tālāku priekšfinansējuma maksājumu atkarībā no tā, vai izmantots viss iepriekšējais maksājums vai tā daļu, koordinējošais saņēmējs var iesniegt nākamā priekšfinansējuma maksājuma pieprasījumu, tiklīdz izlietota I.4.1.pantā norādītā iepriekšējā maksājuma daļa.

Kopā ar pieprasījumu jāiesniedz šādi dokumenti:

(a) progresu ziņojums par projekta īstenošanu (“tehniskais progresu ziņojums”), kas sastādīts saskaņā ar V pielikumu;

(b) ziņojums par iepriekš veiktā priekšfinansējuma maksājuma summu, kas izmantota projekta izmaksu segšanai (“pārskats par iepriekš veiktā priekšfinansējuma maksājuma izlietojumu”), kas sastādīts saskaņā ar VI pielikumu;

(c) I.4.1.pantā noteiktajos gadījumos – finanšu garantija.

II.23.2. Atlikušās summas maksājuma pieprasījumi un attaisnojuma dokumenti

90 dienu laikā pēc projekta perioda beigām koordinējošais saņēmējs iesniedz parakstītu atlikušās summas maksājuma pieprasījumu atbilstoši I.2.2.pantā sniegtajām norādēm.

Kopā ar pieprasījumu jāiesniedz šādi dokumenti:

(a) gala ziņojums par projekta īstenošanu (“gala tehniskais ziņojums”), kas sastādīts saskaņā ar V pielikumu; gala tehniskajā ziņojumā jāiekļauj informācija, kas nepieciešama norādīto attiecināmo izmaksu pamatošanai, kā arī informācija par apakšuzņēmēju līgumiem saskaņā ar II.10.2.panta (d) punktu;

(b) gala finanšu pārskats (“gala finanšu pārskats”), kam jāietver konsolidēts pārskats, kā arī summu sadalījums, ko pieprasa katrs saņēmējs un tā saistītās vienības; tiem jābūt sagatavotiem saskaņā ar III un VI pielikumā aprakstīto noteiktā budžeta struktūru, kā arī jāsniedz detalizēta informācija par I.3.pantā izklāstītajām katras dotācijas veida summām par visu projekta periodu atbilstoši I.2.2.pantā sniegtajām norādēm;

(c) neattiecas;

(d) katram projektam, kura kopējā ieguldījuma summa faktisko izmaksu atmaksas formā saskaņā ar I.3.panta (a) punkta (i) apakšpunktā noteikto ir vismaz EUR 300 000 – jāiesniedz finanšu pārskatu un pamata kontu apliecība (“finanšu pārskatu apliecība”).

Šo apliecību izsniedz apstiprināts revidents vai, valsts iestāžu gadījumā, kompetenta un neatkarīga valsts amatpersona, un to sagatavo saskaņā ar VII pielikumu.

Tā apliecina, ka katra saņēmēja vai tā saistīto vienību gala finanšu ziņojumā norādītās izmaksas par izmaksu kategorijām, kas kompensētas saskaņā ar I.3.panta (a) punkta (i) apakšpunktu ir patiesas, precīzi reģistrētas un attiecināmas saskaņā ar Līgumu. Turklāt, atlikušās summas maksājumam tā apliecina, ka deklarēti visi II.25.3.2.pantā norādītie ieņēmumi.

Koordinējošais saņēmējs apliecina, ka atlikušās summas maksājuma pieprasījumā sniegtā informācija ir pilnīga, ticama un patiesa. Tas apliecina arī, ka saskaņā ar Līgumu radušās izmaksas var uzskatīt par attiecināmām un ka maksājuma pieprasījums pamatots ar atbilstošiem attaisnojošiem dokumentiem, ko var uzrādīt II.27.pantā aprakstīto pārbaudi vai revīziju ietvaros. Turklāt, saistībā ar atlikušās summas maksājumu tas apliecina, ka ir deklarēti visi II.25.3.2.pantā norādītie ieņēmumi.

II.23.3. Dokumentu neiesniegšana

Ja koordinējošais saņēmējs 90 dienu laikā pēc attiecīgā atskaites perioda beigām nav iesniedzis starpmaksājuma vai atlikušās summas maksājuma pieprasījumu kopā ar iepriekš norādītajiem dokumentiem un ja koordinējošais saņēmējs šādu pieprasījumu neiesniedz vēl 60 dienu laikā pēc Aģentūras/Komisijas nosūtīta rakstiska atgādinājuma, Aģentūra/Komisija patur tiesības izbeigt Līgumu saskaņā ar II.16.3.1.panta (c) punktu, kā rezultātā iestājas II.16.4.panta trešajā un ceturtajā apakšpunktā aprakstītās sekas.

II.23.4. Maksājuma pieprasījumu un finanšu pārskatu valūta un konvertācija uz eiro

Maksājuma pieprasījumi un finanšu pārskati sagatavoti, kā valūtu norādot eiro.

Saņēmēji, kuri vispārējo uzskaiti veic valūtā, kas nav eiro, radušās izmaksas, kas izteiktas citā valūtā, konvertē eiro, piemērojot Komisijas noteikto un tās tīmekļa vietnē publicēto mēneša grāmatvedības likmi (http://ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/infoeuro/infoeuro_en.cfm), kas piemērojama izmaksu rašanās dienā, vai arī piemērojot Komisijas noteikto mēneša grāmatvedības likmi, kas publicēta tās tīmekļa vietnē un izmantojama mēneša pirmajā tā mēneša darba dienā, kas seko pēc attiecīgajā finanšu pārskatā iekļautā perioda.

Saņēmēji, kuri vispārējo uzskaiti veic eiro valūtā, radušās izmaksas, kas izteiktas citā valūtā, konvertē eiro, atbilstoši parastajai uzskaites metodei.

II.24.PANTS – MAKSĀJUMI UN MAKSĀJUMU PROCEDŪRAS

II.24.1. Priekšfinansējums

Priekšfinansējums paredzēts, lai saņēmējiem nodrošinātu elastību.

Neierobežojot II.24.6.panta nosacījumus, Līgumam stājoties spēkā, I.4.1.pants paredz priekšfinansējuma maksājumu, ko Aģentūra/Komisija samaksā saņēmējam, ar nosacījumu, ka parakstītā maksājuma pieprasījums tiek iesniegts 30 dienu laikā pēc šī datuma vai, ja to nosaka I.4.1.pants, pēc finanšu garantijas saņemšanas.

Ja priekšfinansējuma maksājuma nosacījums ir finanšu garantijas saņemšana, finanšu garantijai jāatbilst šādiem nosacījumiem:

(a) to izsniedz banka vai apstiprināta finanšu institūcija vai, pēc koordinējošā saņēmēja pieprasījuma un ar Aģentūras/Komisijas apstiprinājumu, trešā persona;

(b) galvotājs ir galvotājs pēc pirmā uzaicinājuma, un nav nepieciešama Aģentūra/Komisija, lai vērstos pret galveno parādnieku (t.i., attiecīgo saņēmēju); un

(c) tā paredz, ka tā paliek spēkā līdz priekšfinansējuma ieskaitīšanai atlikušās summas maksājumā, ko veic Aģentūra/Komisija un gadījumā, ja atlikusī summa tiek maksāta parādzīmes formā, trīs mēnešus pēc saņēmēja informēšanas par parādu. Aģentūra/Komisija nākamā mēneša laikā atbrīvo galvojumu.

II.24.2. Nākamie priekšfinansējuma maksājumi

Neierobežojot II.24.5. un II.24.6.panta nosacījumus, ja ir iesniegts parakstīts maksājuma pieprasījums, kā arī, ja saskaņā ar II.23.2.panta (d) punktu nepieciešama finanšu pārskatu un pamata kontu apliecība, oficiālais reģistrācijas numurs, organizācija, pilns apstiprinātā revidenta vai kompetentās un neatkarīgās valsts amatpersonas nosaukums un adrese, kas izsniedz apliecību par atlikušās summas maksājumu, saņemot II.23.1.pantā norādītos dokumentus, Aģentūra/Komisija 60 dienu laikā koordinējošajam saņēmējam veic jaunu priekšfinansējuma maksājumu.

Nākamā priekšfinansējuma maksājuma pieprasījuma un pavaddokumentu pieņemšana nenozīmē deklarācijas un tajā iekļautās informācijas likumsakarības vai autentiskuma, pilnīguma un pareizības atzīšanu.

II.24.3. Iekšējie maksājumi

Neattiecas.

II.24.4. Atlikušās summas maksājums

Atlikušās summas maksājums, ko nevar atkārtot, paredzēts, lai pēc I.2.2.pantā noteiktā perioda beigām kompensētu vai segtu saņēmējiem projekta īstenošanai radušos attiecināmo izmaksu atlikušo daļu. Ja kopējā agrāko maksājumu summa ir lielāka nekā saskaņā ar II.25.pantu noteiktās dotācijas gala summa, atlikušās summas maksājums var tikt veikts II.26.pantā paredzētās atgūšanas formā.

Neierobežojot II.24.5. un II.24.6.panta nosacījumus, saņemot II.23.2.pantā paredzētos dokumentus, Aģentūra/Komisija pienākošos summu samaksā I.4.2.pantā norādītajā termiņā kā atlikušo summu.

Šo summu nosaka pēc atlikušās summas maksājuma pieprasījuma un pavaddokumentu apstiprināšanas un saskaņā ar ceturto apakšpunktu. Atlikušās summas maksājuma pieprasījuma un pavaddokumentu apstiprinājums nenozīmē deklarācijas un tajā iekļautās informācijas likumsakarības vai autentiskuma, pilnīguma un pareizības atzīšanu.

Pienākošos summu kā atlikušo summu nosaka, saskaņā ar II.25.pantu no noteiktās dotācijas gala summas atskaitot kopējo jau veikto priekšfinansējuma un starpmaksājumu summu.

II.24.5. Maksājuma termiņa apturēšana

Aģentūra/Komisija jebkurā laikā var apturēt I.4.2. un II.24.2.pantā norādīto maksājuma termiņu, formāli informējot koordinējošo saņēmēju, ka tā maksājuma pieprasījumu nevar izpildīt vai nu neatbilstības Līguma noteikumiem dēļ vai tādēļ, ka nav iesniegti attiecīgi attaisnojuma dokumenti, vai tādēļ, ka pastāv šaubas par finanšu pārskatā norādīto izmaksu attiecināmību.

Koordinējošais saņēmējs par šādu apturēšanu tiek informēts, cik drīz iespējams, norādot arī apturēšanas iemeslus.

Apturēšana stājas spēkā datumā, kad Aģentūra/Komisija nosūtījusi paziņojumu. Atlikušais maksājuma periods sākas datumā, kad saņemta pieprasītā informācija vai pārskatītie dokumenti vai paveikta nepieciešamā tālākā pārbaude, tajā skaitā pārbaudes uz vietas. Ja apturēšanas periods pārsniedz divus mēnešus, koordinējošais saņēmējs var pieprasīt Aģentūras/Komisijas lēmumu, vai apturēšanu paredzēts turpināt.

Ja maksājuma termiņš apturēts pēc kāda II.23.pantā paredzētā tehniskā ziņojuma vai finanšu pārskata noraidīšanas un tiek noraidīts arī jaunais ziņojums vai pārskats, Aģentūra/Komisija patur tiesības izbeigt Līgumu saskaņā ar II.16.3.1.panta (c) punktu, un tādā gadījumā iestājas II.16.4.pantā paredzētās sekas.

II.24.6. Maksājumu apturēšana

Aģentūra/Komisija Līguma izpildīšanas periodā jebkurā laikā var apturēt priekšfinansējuma maksājumus, starpposma maksājumus vai atlikušās summas maksājumus visiem saņēmējiem vai apturēt priekšfinansējuma maksājumus vai starpposma maksājumus vienam vai vairākiem saņēmējiem:

(a) ja Aģentūrai/Komisijai ir pierādījumi, ka saņēmējs līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā vai dotācijas izmantošanā pieļāvis būtiskas kļūdas, nelikumības vai izdarījis krāpšanu vai arī nepilda savus pienākumus saskaņā ar Līgumu;

(b) ja Aģentūrai/Komisijai ir pierādījumi, ka saņēmējs pieļāvis sistēmiskas vai atkārtotas kļūdas, nelikumības, izdarījis krāpšanu vai nav izpildījis savus pienākumus saistībā ar citām Savienības vai Eiropas Atomenerģijas kopienas piešķirtām dotācijām, kas attiecīgajam saņēmējam piešķirtas saskaņā ar līdzīgiem nosacījumiem, ja vien šīs kļūdas, nelikumības, krāpšana vai pienākumu neizpilde būtiski ietekmējusi šo dotāciju; vai

(c) ja Aģentūrai/Komisijai ir aizdomas par būtiskām kļūdām, nelikumībām, krāpšanu vai pienākumu neizpildi, ko saņēmējs pieļāvis līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrā vai Līguma izpildē un ja nepieciešams pārbaudīt, vai tādas vispār notikušas.

Pirms maksājumu apturēšanas Aģentūra/Komisija par nodomu apturēt maksājumus formāli informē koordinējošo saņēmēju, norādot iemeslus un gadījumos, kas norādīti pirmā apakšpunkta (a) un (b) punktā, arī nepieciešamos nosacījumus maksājumu atsākšanai. 30 dienu laikā no šī paziņojuma saņemšanas koordinējošais saņēmējs tiek aicināts visu saņēmēju vārdā veikt novērojumus.

Ja pēc koordinējošā saņēmēja iesniegto novērojumu pārbaudes Aģentūra/Komisija nolemj pārtraukt maksājumu apturēšanas procedūru, tā par šo lēmumu formāli paziņo koordinējošajam saņēmējam.

Ja novērojumi netiek iesniegti vai ja, neskatoties uz koordinējošā saņēmēja iesniegtajiem novērojumiem, Aģentūra/Komisija nolemj maksājumu apturēšanas procedūru turpināt, tā var apturēt maksājumus, formāli paziņojot par to koordinējošajam saņēmējam, norādot apturēšanas iemeslus un – pirmā apakšpunkta (a) un (b) punktā norādītajos gadījumos – galīgos nosacījumus maksājumu atsākšanai vai – pirmā apakšpunkta (c) punktā norādītajā gadījumā – norādot indikatīvo nepieciešamās pārbaudes pabeigšanas datumu.

Koordinējošais saņēmējs nekavējoties informē pārējos saņēmējus. Maksājumu apturēšana stājas spēkā dienā, kad Aģentūra/Komisija nosūtījusi paziņojumu.

Lai atsāktu maksājumus, saņēmēji cenšas pēc iespējas drīzāk izpildīt minētos nosacījumus un informē Aģentūru/Komisiju par šajā sakarā veiktajām izmaiņām.

Tiklīdz Aģentūra/Komisija uzskata, ka izpildīti nosacījumi maksājumu atsākšanai vai veikta nepieciešamā pārbaude, tajā skaitā pārbaudes uz vietas, tā formāli informē par to koordinējošo saņēmēju.

Maksājumu apturēšanas laikā un neierobežojot tiesības apturēt projekta īstenošanu saskaņā ar II.15.1.pantu vai izbeigt Līgumu vai saņēmēja līdzdalību saskaņā ar II.16.1. un II.16.2.pantu koordinējošajam saņēmējam nav tiesību iesniegt jebkādus II.23.pantā norādītos maksājumu un attaisnojuma dokumentu pieprasījumus vai arī, ja apturēšana attiecas uz priekšfinansējuma maksājumiem vai starpposma maksājumiem tikai vienam vai vairākiem saņēmējiem, jebkādus maksājumu un attaisnojuma dokumentu pieprasījumus saistībā ar attiecīgā saņēmēja vai saņēmēju līdzdalību projektā.

Attiecīgos maksājuma un attaisnojuma dokumentu pieprasījumus drīkst iesniegt pēc iespējas drīzāk, tiklīdz atsākti maksājumi vai arī tos var iekļaut pirmajā izpildāmajā maksājuma pieprasījumā pēc maksājumu atsākšanas saskaņā ar I.4.1.pantā norādīto grafiku.

II.24.7. Paziņojums par maksājamajām summām

Aģentūra/Komisija formāli paziņo par maksājamajām summām, norādot, vai tas ir nākamais priekšfinansējuma maksājums, starpposma maksājums vai atlikušās summas maksājums. Atlikušās summas maksājuma gadījumā tā norāda arī dotācijas gala summu, kas noteikta saskaņā ar II.25.pantu.

II.24.8. Procenti par nokavētu maksājumu

I.4.2., II.24.1. un II.24.2.pantā norādītā maksājuma termiņu beigās, kā arī neierobežojot II.24.5. un II.24.6.panta nosacījumus, saņēmējiem ir tiesības saņemt procentus par nokavētu maksājumu atbilstoši Eiropas Centrālās bankas noteiktajai likmei savām refinansēšanas operācijām eiro (“standarta likme”), plus vēl trīsarpus punkti. Standarta likme ir spēkā esošā likme tā mēneša pirmajā dienā, kurā beidzas maksājuma termiņš atbilstoši publikācijai *Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša C sērijā*.

Pirmais apakšpunkts netiek piemērots, ja visi saņēmēji ir Savienības dalībvalstis, ieskaitot pašvaldību iestādes un citas valsts iestādes, kas šī Līguma izpratnē darbojas dalībvalsts vārdā un interesēs.

Maksājuma termiņa apturēšana saskaņā ar II.24.5.pantu vai maksājuma apturēšana pēc Aģentūras/Komisijas iniciatīvas saskaņā ar II.24.6.pantu nav uzskatāma par nokavētu maksājumu.

Procenti par nokavētu maksājumu aptver periodu no nākamās dienas pēc maksājuma izpildes termiņa līdz faktiskajam maksājuma veikšanas datumam ieskaitot, kā noteikts II.24.10.pantā. Maksājami procenti netiek ņemti vērā, nosakot dotācijas gala summu II.25.3.panta izpratnē.

Atkāpjoties no pirmā apakšpunkta, ja aprēķināto procentu summa ir mazāka vai vienāda ar 200 EUR, tie maksājami koordinējošajam saņēmējam tikai pēc pieprasījuma, kas iesniegts divu mēnešu laikā pēc kavēta maksājuma saņemšanas.

II.24.9. Maksājumu valūta

Aģentūra/Komisija maksājumus veic eiro.

II.24.10. Maksājuma datums

Aģentūras/Komisijas maksājumi tiek uzskatīti par izpildītiem datumā, kad tie debetēti Aģentūras/Komisijas kontā.

II.24.11. Maksājumu pārskaitīšanas izmaksas

Maksājumu pārskaitīšanas izmaksas tiek segtas šādi:

- (a) izmaksas par pārskaitījumu, ko iekasē Komisijas banka, sedz Komisija;
- (b) izmaksas par pārskaitījumu, ko iekasē saņēmēja banka, sedz saņēmējs;
- (c) visas izmaksas par atkārtotiem maksājumiem, kas veikti kādas puses vainas dēļ, sedz tā puse, kuras vainas dēļ nepieciešams atkārtots maksājums.

II.24.12. Maksājumi koordinējošajam saņēmējam

Maksājumi koordinējošajam saņēmējam atbrīvo Aģentūru/Komisiju no maksājuma pienākuma.

II.25.PANTS – DOTĀCIJAS GALA SUMMAS NOTEIKŠANA

II.25.1. Gala summas aprēķins

Neierobežojot II.25.2., II.25.3. un II.25.4.panta nosacījumus, dotācijas gala summu nosaka šādi:

(a) Ja saskaņā ar I.3.panta (a) punktu dotācija ir attiecināmo izmaksu atmaksas formā, summa, kas iegūta, piemērojot Aģentūras/Komisijas apstiprinātajām projekta attiecināmajām izmaksām šajā pantā norādīto atmaksas likmi attiecīgajām izmaksu, saņēmēju un saistīto vienību kategorijām;

(b) neattiecas;

(c) neattiecas;

(d) neattiecas.

II.25.2. Maksimālā summa

Aģentūras/Komisijas saņēmējiem samaksātā kopējā summa nekādā gadījumā nedrīkst pārsniegt ne maksimālo summu, ne I.3.pantā norādīto atmaksas likmi.

Ja saskaņā ar II.25.pantu noteiktā summa pārsniedz šo maksimālo summu, dotācijas gala summa tiek ierobežota līdz I.3.pantā norādītajai maksimālajai summai.

II.25.3. Bezpeļņas noteikums un vērā ņemamie ienākumi

II.25.3.1. Dotācija nedrīkst saņēmējiem radīt peļņu, ja vien Īpašajos nosacījumos nav noteikts citādi. “Peļņa” nozīmē ieņēmumu pārpalikumu pēc projekta attiecināmajām izmaksām.

II.25.3.2. Vērā ņemamie ieņēmumi ir konsolidētie ieņēmumi, kas konstatēti, ģenerēti vai apstiprināti datumā, kad koordinējošais saņēmējs sagatavojis atlikušās summas maksājuma pieprasījumu, kas ietilpst vienā no divām zemāk norādītajām kategorijām:

(a) projekta ģenerētie ienākumi; vai

(b) finanšu ieguldījumi, ko konkrēti nosaka attiecināmo projekta izmaksu finansēšanas donori, ko Aģentūra/Komisija atmaksā saskaņā ar I.3.panta (a) punkta (i) apakšpunktu.

II.25.3.3. Zemāk norādītais nav uzskatāms par vērā ņemamiem ieņēmumiem pārbaudes izpratnē, vai dotācija saņēmējiem rada peļņu:

(a) II.25.3.2.panta (b) punktā norādītie finanšu ieguldījumi, ko saņēmēji var izmantot, lai saskaņā ar Līgumu segtu izmaksas, kas nav attiecināmās izmaksas;

(b) II.25.3.2.panta (b) punktā norādītie finanšu ieguldījumi, kuru neizmantojot daļa I.2.2.pantā norādītā perioda beigās nav jāmaksā donoriem.

II.25.3.4. Vērā ņemamās attiecināmās izmaksas ir konsolidētās attiecināmās izmaksas, ko Aģentūra/Komisija apstiprinājusi atmaksājamo izmaksu kategorijās saskaņā ar I.3.panta (a) punktu.

II.25.3.5. Ja dotācijas gala summa, kas noteikta saskaņā ar II.25.1. un II.25.2.pantu, saņēmējiem nes peļņu, peļņa tiek atskaitīta proporcionāli projekta faktisko attiecināmo izmaksu atmaksas beigu likmei, ko Aģentūra/Komisija apstiprinājusi I.3.panta (a) punkta (i) apakšpunktā norādītajās izmaksu kategorijās. Šo gala likmi aprēķina, pamatojoties uz dotācijas gala summu tādā formā, kā norādīts I.3.panta (a) punkta (i) apakšpunktā, kā nosaka saskaņā ar II.25.1. un II.25.2.pantu.

II.25.4. Samazinājums par projekta īstenošanu sliktā kvalitātē, daļēji vai pēc noteiktā termiņa

Ja projekts nav īstenots vai īstenots sliktā kvalitātē, daļēji vai pēc noteiktā termiņa, Aģentūra/Komisija var samazināt sākotnēji piešķirto dotāciju atbilstoši faktiskajai projekta izpildei saskaņā ar Līguma noteikumiem.

II.26 – ATGŪŠANA

II.26.1. Atlikušās summas atgūšana maksājuma laikā

Ja atlikušās summas maksājums tiek veikts atgūšanas formā, koordinējošais saņēmējs atmaksā Aģentūrai/Komisijai attiecīgo summu pat tad, ja tas nav pienākošā maksājuma gala saņēmējs.

Taču Aģentūra/Komisija patur tiesības attiecīgā gadījumā atgūt pienākošās summu tieši no gala saņēmēja.

II.26.2. Atgūšana pēc atlikušās summas maksājuma

Ja summu paredzēts atgūt saskaņā ar II.27.6., II.27.7. un II.27.8.pantu, saņēmējs, kuram revīzijā vai OLAF konstatēti attiecīgi fakti, atmaksā attiecīgo summu Aģentūrai/Komisijai. Ja revīzijā konstatētie fakti neattiecas uz konkrētu saņēmēju, koordinējošais saņēmējs atmaksā attiecīgo summu Aģentūrai/Komisijai pat tad, ja tas nav bijis pienākošās summas gala saņēmējs.

Katrs saņēmējs ir atbildīgs par jebkuru pārmaksāto summu no Aģentūras/Komisijas atmaksu kā ieguldījumu saistītā ar tā attiecīgā apakšuzņēmuma izdevumiem.

II.26.3. Atgūšanas procedūra

Pirms atgūšanas Aģentūra/Komisija formāli informē attiecīgo saņēmēju par nodomu atgūt pārmaksāto summu vai saskaņā ar līguma noteikumiem atgūstamo summu no saņēmēja sakarā ar Līguma neizpildi, norādot pienākošos summu un atgūšanas iemeslus un aicinot saņēmēju noteiktā laika posmā veikt paskaidrojumus.

Ja paskaidrojumi nav iesniegti vai arī ja, neskatoties uz saņēmēja iesniegtajiem paskaidrojumiem, Aģentūra/Komisija nolemj turpināt atgūšanas procedūru, Aģentūra/Komisija var apstiprināt

atgūšanu, formāli iesniedzot saņēmējam parādzīmi (“parādzīme”), norādot maksājuma noteikumus un datumu.

Ja līdz parādzīmē norādītajam datumam netiek veikts maksājums, Aģentūra/Komisija vai Komisija pienākošos summu atgūst:

(a) veicot atskaitījumu no jebkādam summām, kas saņēmējam pienākas no Savienības vai Eiropas Atomenerģijas kopienas (Euratom) (“atskaitīšana”); ārkārtas gadījumos, pamatojoties uz nepieciešamību aizsargāt Savienības finansiālās intereses, Aģentūra/Komisija vai Komisija var atgūt līdzekļus, veicot atskaitījumu pirms maksājuma datuma; saņēmēja piekrišana nav nepieciešama; šādu atskaitījumu var apstrīdēt Eiropas Savienības Vispārējā tiesā saskaņā ar TFEU 263.pantu;

(b) ja paredzēts, iesniedzot finanšu garantiju saskaņā ar I.4.1.pantu (“finanšu garantijas iesniegšana”);

(c) pieprasot atbildību no saņēmējiem kopīgi un atsevišķi līdz tādai ieguldījuma summai, kādu attiecīgajam saņēmējam ir tiesības saņemt. Šāds ieguldījums tiek norādīts aplēstajā budžeta sadalījumā saskaņā ar III pielikuma nosacījumiem atbilstoši pēdējiem grozījumiem;

(d) veicot juridiskas darbības saskaņā ar II.18.2.pantu vai ar Īpašajiem nosacījumiem vai pieņemot izpildāmu lēmumu saskaņā ar II.18.3.pantu.

Trešā apakšpunkta (c) punktā teikts, ka saņēmēji nav kopīgi un atsevišķi atbildīgi par finanšu sodiem, ko var uzlikt jebkurai no saistības neizpildošajiem saņēmējiem saskaņā ar II.17.pantu.

II.26.4. Procenti par nokavētu maksājumu

Ja maksājums nav veikts līdz parādzīmē norādītajam datumam, maksājamajai summai tiek pieskaitīti procenti, piemērojot II.24.8.pantā noteikto likmi. Procenti par nokavētu maksājumu aptver periodu no nākamās dienas pēc maksājuma izpildes termiņa līdz datumam, kad Komisija faktiski pilnā apmērā, ieskaitot saņēmusi parāda summu.

Veicot jebkādu daļēju maksājumu, vispirms tiek segtas maksas un procentu izmaksas par nokavētu maksājumu, bet tikai pēc tam pamatsumma.

II.26.5. Bankas komisijas maksas

Bankas komisijas maksas, kas radušās saistībā ar Aģentūrai/Komisijai maksājamajām summām, sedz attiecīgais saņēmējs, izņemot gadījumu, ja tiek piemērota Eiropas Parlamenta un Padomes 2007.gada 13.novembra Direktīva 2007/64/EK par maksājumu pakalpojumiem iekšējā tirgū, ar ko groza Direktīvas 97/7/EK, 2002/65/EK, 2005/60/EK un 2006/48/EK un atceļ Direktīvu 97/5/EK.

II.27.PANTS – PĀRBAUDES, REVĪZIJAS UN NOVĒRTĒJUMS

II.27.1. Tehniskās un finanšu pārbaudes, revīzijas, starpposma un gala novērtējumi

Aģentūra/Komisija var veikt tehniskās un finanšu pārbaudes un revīzijas saistībā ar dotācijas izlietojumu. Tā var arī pārbaudīt tiesību aktos noteiktos saņēmēju uzskaites datus, lai periodiski novērtētu kopsummu, vienības izmaksas vai vienotās likmes summas.

Informācija un dokumenti, kas iesniegti pārbaudžu vai revīziju ietvaros, ir konfidenciāli.

Turklāt Aģentūra/Komisija var veikt projekta ietekmes starpposma vai gala novērtējumu attiecībā pret Savienības programmas mērķiem.

Aģentūras/Komisijas pārbaudes, revīzijas vai novērtējumus var veikt vai nu tieši tās personāls vai cita ārējā iestāde, kas Aģentūras/Komisijas vārdā pilnvarota veikt šādas darbības.

Šādas pārbaudes, revīzijas vai novērtējumus var ierosināt Līguma izpildes laikā un piecus gadus, skaitot no atlikušās summas samaksas datuma. Šis periods tiek ierobežots līdz trim gadiem, ja maksimālā I.3.pantā norādītā summa nepārsniedz EUR 60 000.

Pārbaudes, revīzijas vai novērtējuma procedūra uzskatāma par ierosinātu datumā, kad no Aģentūras/Komisijas saņemta vēstule, kurā par to paziņots.

II.27.2. Pienākums saglabāt dokumentus

Saņēmēji glabā visus dokumentu oriģinālus, sevišķi grāmatvedības un nodokļu uzskaites datus, ko saglabā jebkādā piemērotā datu nesējā, ieskaitot digitalizētus oriģinālus, tiklīdz viņi tam pilnvaroti saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem un atbilstoši tajos iekļautajiem nosacījumiem, vismaz piecus gadus, skaitot no atlikušās summas samaksas datuma. Šis periods tiek ierobežots līdz trim gadiem, ja maksimālā I.3.pantā norādītā summa nepārsniedz EUR 60 000.

Pirmajā un otrajā apakšpunktā norādītie periodi ir ilgāki, ja šajā laikā saistībā ar dotāciju tiek veiktas revīzijas, iesniegtas apelācijas, notiek tiesvedība vai prasījumu izvirzīšana, tajā skaitā II.27.7.pantā minētajā gadījumā. Šādos gadījumos saņēmēji glabā dokumentus līdz brīdim, kad šādas revīzijas, apelācijas, tiesvedība vai prasījumu izvirzīšana ir beigusies.

II.27.3. Pienākums sniegt informāciju

Ja pārbaude, revīzija vai novērtējums ierosināti pirms atlikušās summas samaksas, koordinējošais saņēmējs sniedz visu Aģentūras/Komisijas vai jebkuras tās pilnvarotas ārējās iestādes pieprasīto informāciju, tajā skaitā elektroniskā formātā. Ja nepieciešams, Aģentūra/Komisija var pieprasīt, lai šādu informāciju sniedz tieši saņēmējs.

Ja pārbaude vai revīzija ierosināta pēc atlikušās summas samaksas, šādu informāciju sniedz attiecīgais saņēmējs.

Gadījumā, ja attiecīgais saņēmējs neizpilda pirmajā un otrajā apakšpunktā norādītos pienākumus, Aģentūra/Komisija var uzskatīt:

(a) jebkuru izmaksu, kas nepietiekami pamatota ar saņēmēja sniegto informāciju, par neattiecināmu;

(b) jebkuru vienību, kopējo summu vai vienotās likmes ieguldījumu, kas nepietiekami pamatota ar saņēmēja sniegto informāciju, par nepiemērotu.

II.27.4. Apmeklējumi uz vietas

Apmeklējumu laikā saņēmēji Aģentūras/Komisijas personālam un Aģentūras/Komisijas pilnvarotu ārējo struktūru personālam ļauj piekļūt vietām un telpām, kurā tiek vai tika īstenots projekts, kā arī visai nepieciešamajai informācijai, tajā skaitā informācijai elektroniskā formātā.

Saņēmēji nodrošina, ka informācija ir pieejama apmeklējumu laikā uz vietas un ka pieprasītā informācija tiek iesniegta atbilstošā formā.

Gadījumā, ja attiecīgais saņēmējs atsakās nodrošināt piekļuvi objektiem, telpām un informācijai saskaņā ar pirmo un otro apakšpunktu, Aģentūra/Komisija var uzskatīt:

(a) jebkuru izmaksu, kas nepietiekami pamatota ar saņēmēja sniegto informāciju, par neattiecināmu;

(b) jebkuru vienību, kopējo summu vai vienotās likmes ieguldījumu, kas nepietiekami pamatota ar saņēmēja sniegto informāciju, par nepiemērotu.

II.27.5. Pretrunu revīzijas procedūra

Balstoties uz revīzijas konstatējumiem, tiek sagatavots pagaidu ziņojums (“revīzijas ziņojuma projekts”). Aģentūra/Komisija vai tās pilnvarotais pārstāvis to nosūta attiecīgajam saņēmējam, kam ir 30 dienas laika, skaitot no saņemšanas dienas, lai iesniegtu paskaidrojumus. Gala ziņojumu (“gala revīzijas ziņojums”) attiecīgajam saņēmējam nosūta 60 dienu laikā, skaitot no paskaidrojumu iesniegšanas termiņa beigām.

II.27.6. Revīzijas konstatējumu sekas

Balstoties uz gala revīzijas konstatējumiem, Aģentūra/Komisija var veikt pasākumus, ko tā uzskata par nepieciešamiem, ieskaitot atgūšanu atlikušās summas maksājuma laikā vai pēc visu atlikušās summas maksājumu vai to daļas veikšanas visu vai daļas maksājumu apmērā saskaņā ar II.26.pantu.

Gadījumā, ja gala revīzijas konstatējumi veikti pēc atlikušās summas samaksas, atgūstamā summa atbilst starpībai starp pārskaitāmo dotācijas gala summu, kas noteikta saskaņā ar II.25.pantu, un kopējo saņēmējiem izmaksāto summu par projekta īstenošanu saskaņā ar Līgumu.

II.27.7. Sistēmisku vai atkārtotu kļūdu, nelikumību, krāpšanas gadījumu vai pienākumu neizpildes labošana

II.27.7.1. Aģentūra/Komisija var veikt visus pasākumus, ko tā uzskata par nepieciešamiem, tajā skaitā atgūšanu atlikušās summas maksājuma laikā vai pēc visu atlikušās summas maksājumu vai to daļas veikšanas visu vai daļas maksājumu apmērā atbilstoši Līgumam, saskaņā ar II.26.pantu, ja vien ir spēkā šādi nosacījumi:

(a) balstoties uz citu saņēmējam uz līdzīgiem nosacījumiem piešķirtu dotāciju revīziju, tiek konstatēts, ka saņēmējs pieļāvis sistēmiskas vai atkārtotas kļūdas, nelikumības, izdarījis krāpšanu vai nav izpildījis pienākumus, kas būtiski ietekmē šo dotāciju; un

(b) saņēmējs II.27.1.pantā noteiktajā laikā saņēmis gala revīzijas ziņojumu, kurā ietverti konstatējumi par sistēmiskām vai atkārtotām kļūdām, nelikumībām, krāpšanu vai pienākumu neizpildi.

II.27.7.2. Aģentūra/Komisija nosaka labojamo summu saskaņā ar Līgumu:

(a) kur tas ir iespējams un praktiski izdarāms, pamatojoties uz izmaksām, kas saskaņā ar Līgumu ir nepienācīgi norādītas kā attiecināmas.

Lai to izdarītu, attiecīgais saņēmējs, ņemot vērā konstatējumus, pārbauda saskaņā ar Līgumu iesniegtos finanšu pārskatus un 60 dienu laikā no gala revīzijas ziņojuma, kurā ietverti konstatējumi par sistēmiskām vai atkārtotām kļūdām, nelikumībām, krāpšanu vai pienākumu neizpildi, saņemšanas datuma no jauna iesniedz tos Aģentūrai/Komisijai.

Sistēmisku vai atkārtotu kļūdu, nelikumību, krāpšanas gadījumu vai pienākumu neizpildes konstatācijas gadījumā pēc atlikušās summas samaksas atgūstamā summa atbilst starpībai starp pārskatīto dotācijas gala summu, kas noteikta saskaņā ar II.25.pantu, balstoties uz pārskatītajām attiecināmajām izmaksām, ko deklarējis saņēmējs, bet apstiprinājusi Aģentūra/Komisija, un kopējo summu, kas saņēmējiem samaksāta saskaņā ar Līgumu projekta īstenošanai;

(b) ja nav iespējams un nav praktiski precīzi saskaņā ar Līgumu noteikt neattiecināmo izmaksu summu, ekstrapolējot korekcijas likmi, kas piemērota dotāciju attiecināmajām izmaksām, kurām konstatētas sistēmiskas vai atkārtotas kļūdas vai nelikumības.

Aģentūra/Komisija attiecīgajam saņēmējam formāli norāda izmantojamo ekstrapolācijas metodi, un tam no paziņojuma saņemšanas brīža ir 60 dienas laika, lai iesniegtu paskaidrojumus un ierosinātu izmantot pienācīgi pamatotu alternatīvu metodi.

Ja Aģentūra/Komisija apstiprina saņēmēja ierosināto alternatīvo metodi, tā formāli informē attiecīgo saņēmēju un nosaka pārskatītās attiecināmās izmaksas, piemērojot apstiprināto alternatīvo metodi.

Ja paskaidrojumi netiek iesniegti vai arī Aģentūra/Komisija nepieņem paskaidrojumus vai saņēmēja ierosināto alternatīvo metodi, Aģentūra/Komisija par to formāli informē attiecīgo

saņēmēju un nosaka pārskatītās attiecināmās izmaksas, piemērojot tādu ekstrapolācijas metodi, par ko sākotnēji paziņots saņēmējam.

Sistēmisku vai atkārtotu kļūdu, nelikumību, krāpšanas gadījumu vai pienākumu neizpildes konstatācijas gadījumā pēc atlikušās summas samaksas atgūstamā summa atbilst starpībai starp pārskatīto dotācijas gala summu, kas noteikta saskaņā ar II.25.pantu, balstoties uz pārskatītajām attiecināmajām izmaksām pēc ekstrapolācijas, un kopējo summu, kas saņēmējiem samaksāta saskaņā ar Līgumu projekta īstenošanai; vai

(c) ja neattiecināmās izmaksas nevar kalpot par pamatu koriģējamās summas noteikšanai, piemērojot vienotās likmes korekciju I.3.pantā norādītajai dotācijas maksimālajai summai vai tās daļai, ievērojot proporcionalitātes principu.

Aģentūra/Komisija attiecīgajam saņēmējam formāli norāda piemērojamo vienoto likmi, un tam no paziņojuma saņemšanas brīža ir 60 dienas laika, lai iesniegtu novērojumus un ierosinātu izmantot pienācīgi pamatotu alternatīvu vienoto likmi.

Ja Aģentūra/Komisija apstiprina saņēmēja ierosināto alternatīvo vienoto likmi, tā formāli informē attiecīgo saņēmēju un izlabo dotācijas summu, piemērojot apstiprināto alternatīvo vienoto likmi.

Ja paskaidrojumi netiek iesniegti vai arī Aģentūra/Komisija nepieņem paskaidrojumus vai saņēmēja ierosināto alternatīvo vienoto likmi, Aģentūra/Komisija par to formāli informē attiecīgo saņēmēju un izlabo dotācijas summu, piemērojot tādu vienoto likmi, par ko sākotnēji paziņots saņēmējam.

Sistēmisku vai atkārtotu kļūdu, nelikumību, krāpšanas gadījumu vai pienākumu neizpildes konstatācijas gadījumā pēc atlikušās summas samaksas atgūstamā summa atbilst starpībai starp pārskatīto dotācijas gala summu pēc korekcijas, piemērojot vienoto likmi, un kopējo summu, kas saņēmējiem samaksāta saskaņā ar Līgumu projekta īstenošanai.

II.27.8. EBKA pārbaudes un apskates

Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai var veikt izmeklēšanu, tajā skaitā pārbaudes un apskates uz vietas atbilstoši noteikumiem un procedūrām, ko paredz

(i) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 883/2013 par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 un

(ii) Padomes 1996.gada 11.novembra Regula (Euratom, EK) Nr. 2185/96 par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopienu finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām,

nolūkā noteikt, vai saistībā ar šo Līgumu ir notikusi krāpšana, korupcija vai veiktas citas nelikumīgas darbības, kas ietekmē Savienības finanšu intereses.

II.27.9. Komisijas un Eiropas Revīzijas palātas pārbaudes un revīzijas

Eiropas Komisijai un Eiropas Revīzijas palātai ir tādas pašas tiesības, kā Aģentūrai/Komisijai, sevišķi piekļuves tiesības pārbažu un revīziju veikšanas nolūkos.